Немачка 3,00 DEM, САД 1,25 USD, Швајцарска 2,50 CHF,
Шведска 13,00 SEK, Аустрија 20,00 ATS,
Грчка 230 GRD, Енглеска 1,00 GBP

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

29. III 1991. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LIII • 30 ДИН. • БРОЈ 2048

ФАНТАСТИКА ЛОВЦИ

Веровали или не!

ВИКТОР ИГО
(1802-1885)
ЧУВЕНИ ФРАНЦУСКИ ПИСАЦ, АУТОР РОМАНА „ЈАДНИЦИ", „БОГОРОДИЦИНА ЦРКВА У ПАРИЗУ".. УВЕК ЈЕ ПИСАО СТОЈЕЋКИ.

Квин Мери

ЕНГЛЕСКИ БРОД КОЈИ ЈЕ У II СВЕТСКОМ РАТУ ПРЕВОЗИО ВОЈНЕ ТРУПЕ, КАСНИЈЕ ЈЕ ПРЕУРЕЂЕН У ЛУКСУЗНУ ЛАЂУ. САЧУВАНА ЈЕ САМО ДРВЕНА ОГРАДА У КОЈУ ЈЕ НА ХИЉАДЕ ВОЈНИКА УРЕЗАЛО СВОЈЕ ИНИЦИЈАЛЕ.

МАХУНА ГРАШКА

КОЈИ УСПЕВА У ПАКИСТАНУ, ДОСТИЖЕ ДУЖИНУ ОД 1,22 МЕТРА. ТОЛИКО ЈЕ ЧВРСТА, ДА СЕ ЧЕСТО КОРИСТИ КАО ЛЕСТВЕ.

НЕКЕ ВРСТЕ МУВА

ЧУЛО УКУСА ИМАЈУ НА ВРХОВИМА НОГУ.

САУНЕ

СУ МНОГА СЕВЕРНОАМЕРИЧКА ИНДИЈАНСКА ПЛЕМЕНА КОРИСТИЛА ПРЕ ОДЛАСКА У ЛОВ, ВЕРУЈУЋИ ДА ЋЕ ТАКО УКЛОНИТИ МИРИС ТЕЛА ПО КОМЕ БИ ЖИВОТИЊЕ МОГЛЕ ДА ИХ ОСЕТЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

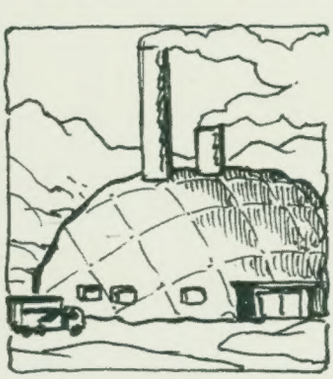

●●● у скандинавским земљама фабрике за производњу хартије подижу се далеко од насеља, што значи на северу. Како се много енергије губи на загревање просторија, фински научници измислили су „бунду" за ове зграде: покривају их плаштом од лаког бетона помешаног с минералним гранулама. Материјал се показао као одлично термоизолационо средство.

●●● свако правило има изузетака, а један од њих може се видети и на приложеној фотографији: младунче вука одлично се осећа на леђима овце. Хоће ли ово пријатељство потрајати, тешко је рећи, али дотле међу животињама које живе заједно у једном британском зоолошком врту нема сукоба.

●●● ракова има микроскопски малих, па све до огромних, а највећа на свету је такозвана јапанска голема раковница (Macroiheira kaempferi) која нарасте и до 5 метара! Ноге су јој дугачке преко два метра. Живи у мирној и дубокој води Јапанског мора.

●●● на своју мапу Колумбијац Хајме Кинтеро Руси сместио је заједно географију и историју. Осим планина, река, шума и насеља, он је на карти Колумбије означио све копнене и поморске битке у овом делу света за последњих 150 година. А да би на њу сместио све ове објекте, карта је морала да испадне повелика – 6.000 квадратних метара.

●●● на западу Литваније већ више од 175 година постоји необичан музеј смештен у стаблу храста. Путујући по свом родном крају литвански песник Дионизас Пошка открио је у прошлом веку хиљадугодишње стабло на умору и решио да му подари други живот. Храст су

посекли и довезли у песниково село. Најдебљи део поставили су на темељ од камена, направили кров и пробили прозоре. Данас је то музеј у коме се чувају разне књиге, рукописи, етнографски и археолошки материјал који је песник сакупио.

Илустровао: Зоран Петканић-Петко

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

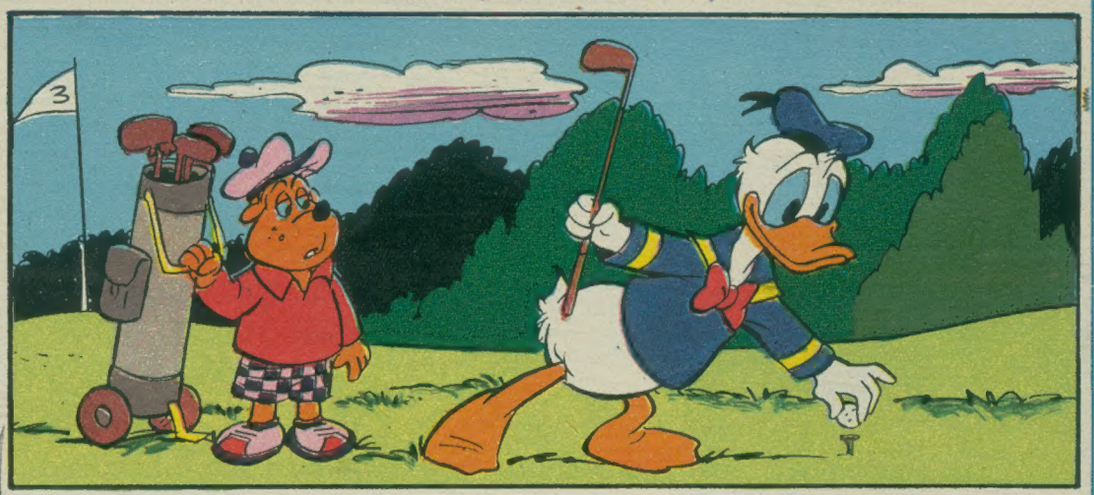

Distributed by King Features Syndicate

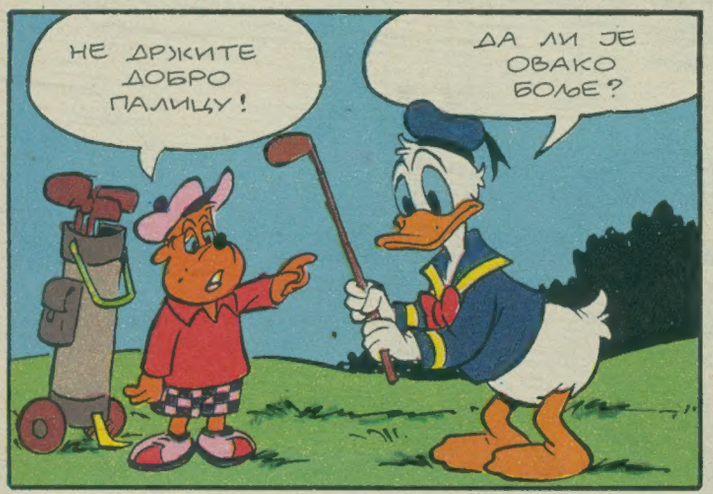

© 1989 The Walt Disney Company
All Rights Reserved

МАГИЧНИ КВАДРАТ И АМАЈЛИЈЕ ЗА СРЕЋУ

На чувеној Дирерової гравири „Меланхолија I" појављује се магични квадрат. У другом и трећем пољу четвртог реда одозго надоле стоји година када је слика направљена: 1514.

Осим што је моћна наука, математика је и веома лепа и занимљива. Вероватно су због тих њених особина људи од најдревнијих времена мислили да може да им послужи и као тајанствени чаробни штапић

Данас звучи помало смешно што су људи вековима и вековима били дубоко уверени да бројеви, нарочито неки од њих, поређани на одређене начине, крију у себи натприродну моћ па тако утичу, добро или лоше, на све видове свакодневног живота. Поред разних троуглова, хексаграма и кругова важну улогу одиграли су и такозвани магични квадрати.

Ево једног од њих и то веома значајног:

1	15	14	4
12	6	7	9
8	10	11	5
13	3	2	16

Бројеви од 1 до 16 у четвороредном магичном квадрату могу се распоредити на више начина. Њихов збир ће увек, ма како их поређали, у сваком водоравном и усправном реду и у обе дијагонале износити 34.

Такав чаробни квадрат овековечен је на славној гравири Албрехта Дирера „Меланхолија I". Он се на репродукцији назире, а помоћу лупе одлично види, у горњем десном углу гравире. Његови бројеви распоређени су тако да други и трећи у четвртом одозго водоравном реду дају годину када је дело направљено: 1541.

12	13	1	8
6	3	15	10
7	2	14	11
9	16	4	5

Особине овог магичног квадрата овако распоређених бројева од 1 до 16 дао је Алфред Меснер:

Збирови кубова бројева дуж обе дијагонале су исти и

износе 4624 што је, опет, једнако 68.[2]

Збирови квадрата бројева првог и четвртог водоравног реда су исти. Такође и другог и трећег водоравног реда као и првог и четвртог и другог и трећег усправног реда. Ако не верујете, проверите сами.

Баш овакав квадрат, наравно с различитим распоредом бројева, био је урезан на европским талисманима из 16. века да би оне који га носе заштитио од харајуће куге и других тада неизлечивих а честих болештина које су избијале у великим епидемијама и за собом остављале на стотине хиљада лешева.

Ова амајлија данас је још увек у употреби на Далеком истоку.

Најстарији познати магични квадрат је троредан с бројевима од 1 до 9 и налази се у древној кинеској књизи „Ло Шуа" старој преко четири хиљаде година. Он изгледа овако:

4	9	2
3	5	7
8	1	6

Бројеви од 1 до 9 могу у њему да се поређају углавном само на овај један начин. Сабирањем сваког водоравног и усправног реда и дијагонале добија се увек број 15. Особине овог магичног квадрата веома су занимљиве и лепе.

Број 5 налази се у самој средини. Разлика бројева на четири линије које пролазе кроз број 5 расте у аритметичкој прогресији за 1, 2, 3 и 4 броја почевши од линије 4 – 5 – 6 до линије 1 – 5 – 9 у смеру обрнутом кретању казаљке на сату.

Збирови квадрата првог и трећег усправног реда су једнаки: $4^2 + 3^2 + 8^2 = 2^2 + 7^2 + 6^2 = 89$. Средњи усправни ред даје: $9^2 + 5^2 + 1^2 = 107 = 89 + 18$.

Збирови квадрата бројева у водоравним редовима су 101, 83 и 101, а 101 – 83 = 18.

Овај мали магични квадрат био је познат и слављен у читавом старом свету, а није заборављен ни данас.

Кинези, веома мудар народ, сматрали су га једним од најмоћнијих мистичних симбола, а старим Јеврејима био је од изузетног значаја јер је представљао божије име: код њих су слова азбуке имала нумеричку вредност а прва два слова Y и H – имена Бога YHWH (Јехова) дају баш број 15.

Магични квадрати разних величина и комбинација бројева симболизовали су разне ствари и појмове. У средњовековној Европи, на пример, сматрало се да неки од магичних квадрата помажу у откривању тајне претварања обичних метала у злато, стари неостварени сан алхемичара.

Веровало се, такође, да магични квадрати крију најбитније небеске, а самим тим и овоземаљске, тајне. Прављени су и индивидуални квадрати у виду амајлија под заштитом астролошки значајних планета. Квадрат на нашој слици, с бројевима од 1 до 16, био је Јупитеров, а онај с бројевима од 1 до 9 Сатурнов.

За такав талисман било је пресудно да се направи у време када је одређена планета у најповољнијем астролошком положају. Уколико се то не би поштовало, магични квадрат је уместо среће, здравља, љубави и богатства могао власнику да донесе велику несрећу.

Данас се, осим на Далеком истоку где и даље важе као мистични, магични квадрати сматрају математичком мозгалицом и посластицом.

Б. Дожић

Наука против познате легенде

ЗАШТО ЈЕ ТРОЈАНСКИ КОЊ БИО-ЗЕМЉОТРЕС?

Чувена епизода из Хомерове „Илијаде" о окончању тројанског рата падом Троје после дугогодишње опсаде – захваљујући домишљатим ахејским ратницима који су, на превару, у џиновском дрвеном коњу ушли иза тројанских зидина – не изгледа уверљиво пре свега археолозима. Они, наиме, недвосмислено тврде да је Троја разорена у земљотресу. У прилог оваквом закључку не иду само испитивања археолошких остатака овог древног града, већ и допринос других научних дисциплина – сеизмологије, антропологије, књижевне археологије и упоредне митологије.

Пре свега, тврде научници, осим у „Илијади" епизода о победи Грка, захваљујући ратницима скривеним у огромном коњу, не налази се ни у једном древном историјском извору. Они на сасвим други начин приказују узроке пропасти Троје.

Главни путоказ у осветљавању пропасти овог града дао је римски писац Вергилије, према коме је разарање Троје изазвао потрес којим је управљао лично бог мора Нептун. У његовом запису о паду Троје нема ни помена о коњу.

Старије варијанте грчке легенде о пропасти овог града као узрочника такође наводе бога мора, у грчкој митологији Посејдона, додуше с помињањем дрвеног коња у једној од њих, али без приповести о ужасном потресу који је изазвао Посејдон.

Празнину везе између римске легенде о уништењу Троје, коју је изазвао Нептун, односно између његове владавине потресима, представе коња и Посејдона, попунила су истраживања најстаријих верзија Посејдоновог култа. Она су, наиме, утврдила, што је иначе било уобичајено за првобитне паганске култове, да је једно божанство често истовремено владало различитим природним силама, па је зато и приказивано у више симболичних обличја. Тако је и господар мора Посејдон, према најстаријим митским представама (а то је сачувано и у познијем Нероновом култу) управљао и великим потресима земље. Култ његове моћи, оличене у првобитној тотемској представи коња, прво су поштовала племена настањена дубоко у Малој Азији, одакле се проширио преносећи све блеђим траговима тај свој првобитни симбол.

Одговор на питање зашто је Посејдон, као божанство таквих сила – мора и силе Земље – симболично представљен управо коњем, такође пружа упоредна митологија чија сазнања наводе да су у свим митологијама света несавладиве природне силе приказане џиновским животињама божанствима. А коњ је од најстаријих времена био симбол подземног света и сила којима се човек не може одупрети.

Истраживач старина Л. А. Макеј допуњава тврдње да је тројански коњ симболизовао потрес наводећи доказане предосећаје животиња да ће наступити катастрофа: „Кад изненада, и без видљива разлога, коњи подивљају, а одмах затим сруше се зидине које су годинама одолевале свим нападима, празноверни ратници у тим необјашњивим догађајима лако могу да посегну за објашњењем које им је надохват руке: бог потреса Посејдон стигао је на земљу у облику коња и разрушио утврђене градске зидине. Команда која је отворила градске зидине стигла је, дакле, у трбуху коња – тројанског коња."

Као што видимо, попут песничких, и митске, и симболичне слике зраче поруками које, као што историја људског духа показује, често веома дубоко крију праву истину.

В. Д.

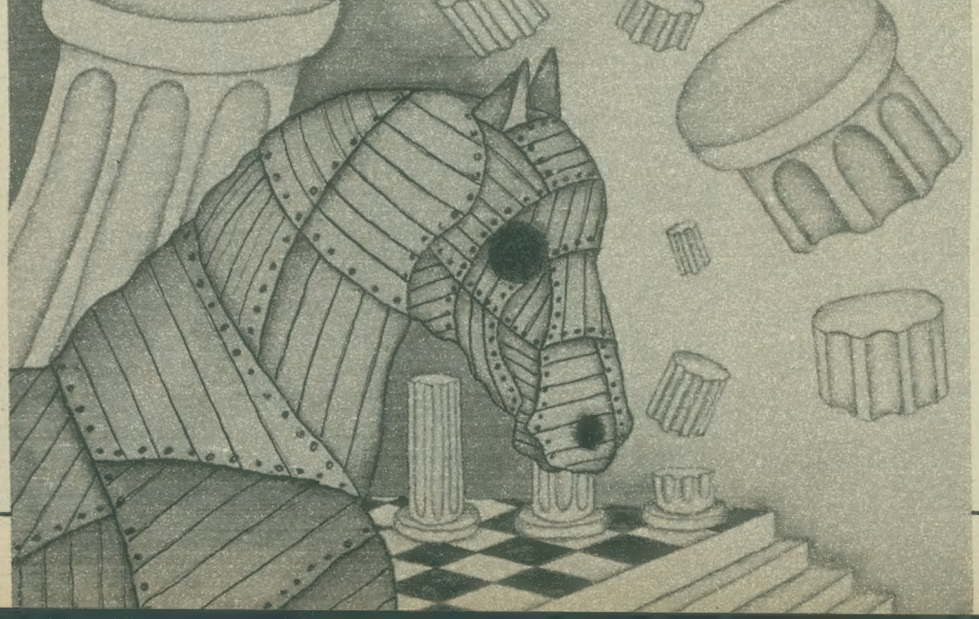

Илустровала: Лидија Тарановић

ПАТКА ВАЖНИЈА ОД ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА

ВЕЛИКА ГЕРТИ

Ово је прича о обичној дивљој патки која се, заједно са својим потомством, уписала у бесмртнике

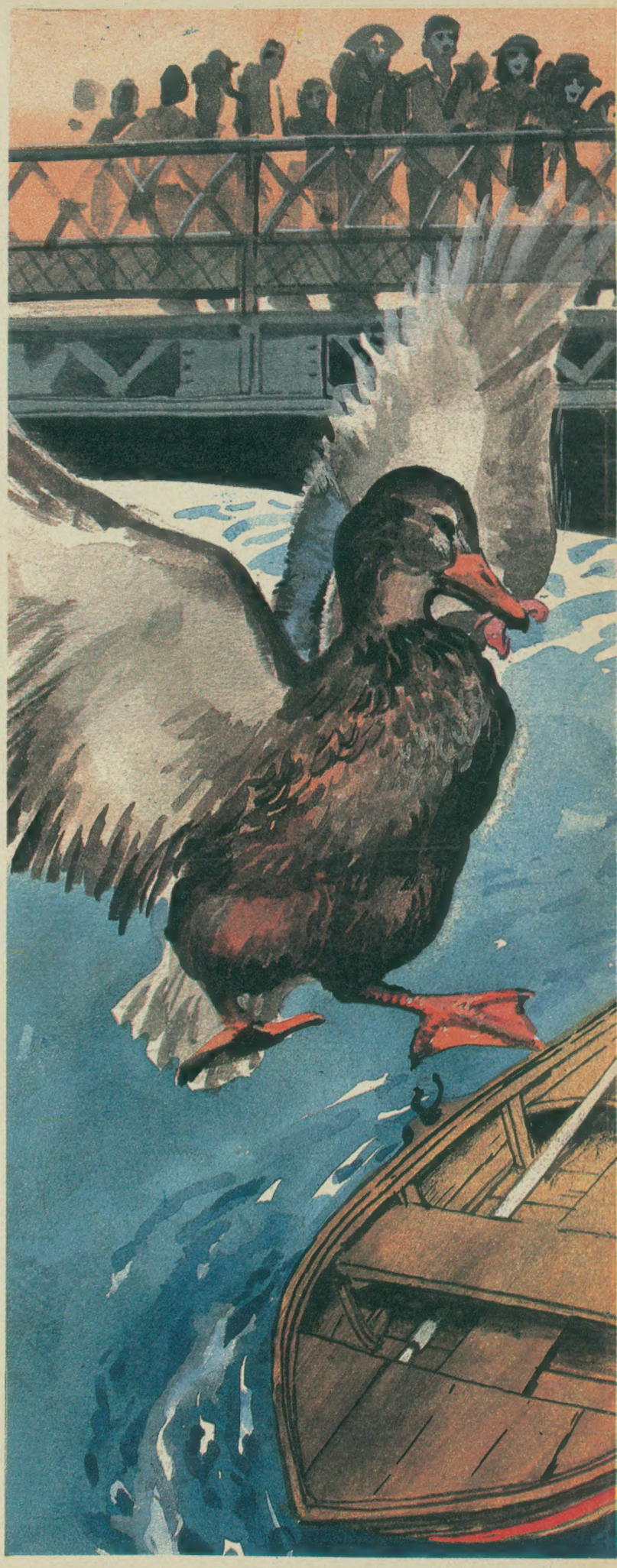

Био је април 1945. године. Грађани Милвокија, америчка држава Висконсин, више су били заокупљени судбином једне обичне дивље патке него Другим светским ратом чији се крај ближио. Прича о пернатој јунакињи коју су прозвали Герти пунила је насловне странице локалних листова, а убрзо је њена судбина привукла пажњу не само читаве Америке него и доброг дела света. Герти је постала најпознатија дивља патка у историји.

Пернати радио-програм

Дивља патка је веома опрезна и углавном се клони људи. Зато ће остати вечита тајна зашто је ова из Милвокија одлучила да своје гнездо свије у најбучнијем делу града.

Један део главне саобраћајнице, Висконсин авеније, укључује и мост преко реке Милвоки. Преко њега је свакодневно пролазило више од деведесет хиљада људи и ко зна колико аутомобила и аутобуса. Мост се с времена на време отварао по средини како би испод њега могли да прођу велики бродови.

Патка је одлучила да на једном од потпорних стубова моста положи јаја. Пошто је врх тог ораховог дебла почео да труне, птица је на њему нашла одговарајуће удубљење и тврдоглаво одлучила да баш на том месту, најнеприкладнијем од свих која могу да се замисле, донесе на свет младе.

У причи о Герти свако је желео да има посебно место. Сматра се да је електричар Реј Клеменс први приметио овај чудан призор. Позвао је телефоном тадашњег уредника листа „Џорнал" Гордона Мекерија који је, у првом тренутку, помислио да неко покушава да му потури патку, али ону – новинарску. За сваки случај, послао је фоторепортера да извиди шта је посреди.

Следећег дана на насловној страни је изашла фотографија патке коју су у редакцији одмах прозвали Велика Герти. Њена судбина заокупљала је пажњу наредних пет недеља. Новинари из осталих крајева Сједињених Америчких Држава сјатили су се у Милвоки да би извештавали о чуду невиђеном.

Сви су већ били толико уморни од извештаја о ратним страхотама да им је прича о Герти враћала наду у неко безазленије сутра. Можда је то био и несвестан бег од стварности, ко зна?

Тек, Герти је постала права звезда. Мост је данонoћно био закрчен радозналцима. Помно су пратили сваки њен покрет. Знало се да је излегла већ три јајета, а да ли ће још, питали су се сви као да је то од животне важности. На радију је уведен посебан програм који се искључиво бавио детаљима о Герти.

Шок за шоком

Кад је јављено да постоји опасност да будућа мајка остане неухрањена, сви су по-

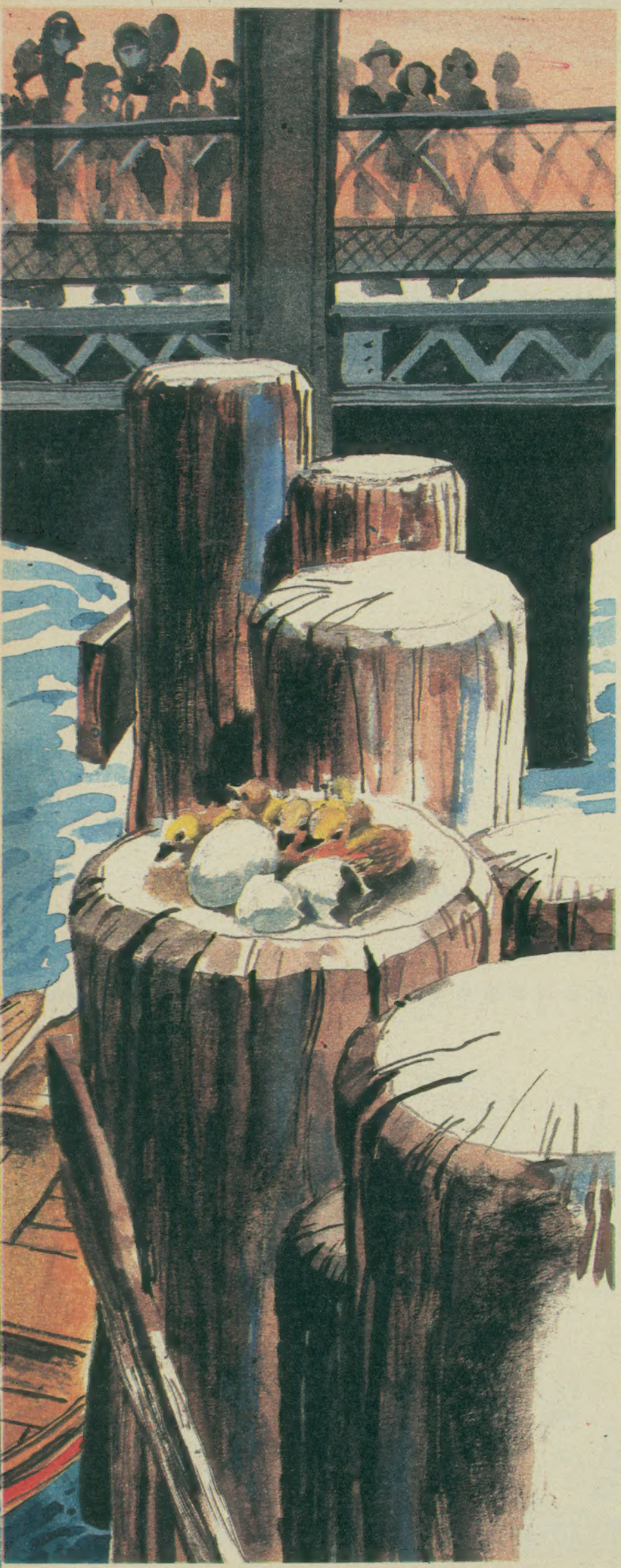

Илустровао: Брана Јовановић

хрлили да јој помогну. Река Милвоки најзагађенија је баш тамо где је зауздана мостом. Ту није постојала ни најмања оазица зеленила где би Герти могла да слети у потрази за храном. Неким чудом, близу леве обале накупљени отпаци створили су мало острво. Немајући другог избора, патка је чепркала по тим остацима налазећи понеки залогај. Не задуго.

Добре душе затрпале су то острвце кукурузом, комадићима хлеба, колачима, зеленишем... Убрзо је било толико ђаконија да је могло да се нахрани читаво јато. Герти ни у чему није смела да оскудева.

А птица је исказала захвалност на свој, пачји начин. Преко новина и радија 28. априла јављена је новост: Герти је излегла још једно јаје. На крају их је било укупно девет. Три су касније нестала, нико не зна како.

Другог дана маја наступила је права драма. Мост је морао да се отвори да би прошла два брода. Сјатила се маса света да види како ће Герти то поднети. Саобраћај је био потпуно закрчен.

Радници су се трудили да отворе мост у што већој тишини. Бродови су промилели реком, а Герти је остала мртва-хладна, ни најмање се није узнемирила.

Кад је мост поново затворен, наступило је опште славље. Народ је клицао, капетани трубили с бродова у знак поздрава...

Само два дана касније јавност је доживела нови шок. Јављено је да треба да отпочну радови на замењивању потпорних стубова, дакле и оног на коме је Герти свила гнездо. После краћег састанка градоначелник је, притиснут протестима гневних људи који су се јављали из свих крајева, одлучио да одложи радове. Сви су одахнули.

Пошто је прича о Герти тако рећи из сата у сат добијала нове обрте, већ 5. маја грађани Милвокија опет су били на ногама. Прострујала је нова вест: Герти лежи на јајима, подмладак се очекује!

Мами и деци, све најбоље!

Поштари су имали препуне руке посла, а ништа мање запослени нису били ни људи у телефонским централама. Са свих страна Америке и из разних крајева света стизале су честитке и безбројни позиви. Сви су слали сличну поруку: све најбоље мами и будућем потомству.

Кад је изгледало да ће коначно све бити у реду, над Гертиним још „нерођеним" пачићима надвио се сиви облак. Орнитолог Лоренс Хауц упозорио је: кад се птићи излегу, и довољно одрасту да могу да лете, покушаће да пливају, а река је толико загађена да ће им се крила замастити и они ће – потонути.

Сви су претрнули, али највише градоначелник. Добро је знао да му нико неће опростити ако нешто не предузме да би се спасла Гертина деца. Мислио је шта да учини и досетио се. Кад се приближи тај срећни дан, из језера ће сваког сата пумпама убацивати у реку 2.500.000 галона чисте воде. А силни трошкови? Није важно!

Деветог маја читав свет поново је почео да дише пуним плућима. Други светски рат је завршен. Славље није престајало данима и продужило се до 13. маја када се славио Дан мајке. Трговац Гимбел, чија је радња била надомак моста, досетио се како да искористи опште весеље. Преуредио је излог и у њега поставио Герти направљену од марципана и пачиће – колачиће.

Дани су пролазили. Герти је лежала на јајима, узбуђење је све више расло. Орнитолог Хауц спремио је две мреже са дугачким дршкама, балу памука и чак кукурузног брашна. Сав тај прибор сместио је у кућицу на мосту и оставио свој телефон. Ако нешто крене наопако, да му се радници јаве у свако доба дана и ноћи.

Хероина је нестала

Онда су, 29. маја, пумпе почеле да раде. Реци Милвоки као да се враћао давно усахли живот, поново је постала чиста. А само дан касније, кад је по Хауцовим проценама требало да се излегу Гертини млади, славио се и Меморијал Деј (помен палим борцима у Грађанском рату).

У свим градовима, па и у Милвокију, било је славље. Парада је, наравно, морала да прође главном Висконсин авенијом, што ће рећи и преко моста. Кад се колона приближила мосту, само се чуло једно „Пссстттт"... Музика је утихнула, а људи су на прстима прешли мост. Будућа мајка није смела да се узнемирава.

Истог дана, у пола шест после подне, радио је јавио: излегло се Гертино прво паче. Одмах су га назвали Блек (Црни) Бил. У следећа 24 сата

на свет су дошли и остали пачићи тако да је до вечери 31. маја Герти била окружена са петоро младих.

Ипак, то није био крај невољама. Касно увече радници су у паници позвали Лоренса Хауца и саопштили му: пачићи стално испадају из гнезда, а Герти је – нестала. Хауц им је рекао да мрежом похватају птиће и ставе их у кућицу, а он ће стићи што брже може.

Хауц је прво морао да се побрине за преостало јаје. Шесто паче као да је одбијало да се представи свету. Око три ујутру, кад је и тај последњи птић био збринут, Хауц је могао да крене у потрагу за Герти.

Са два радника сео је у чамац и, држећи мрежу са дугачком дршком, пошао низ реку. Приметили су Герти на острвцету отпадака крај леве обале. Ухватили су је и однели у кућицу.

У пет ујутру Хауц, изможден од бриге и умора, схватио је да мора да нађе бољи и сигурнији дом за Герти. Сетио се трговца Гимбела. Пробудио га је у цик зоре с питањем:

– Шта мислиш да уместо патке и пачића од марципана добијеш праву Герти?

Гимбел је, наравно, био одушевљен. Почео је да преуређује излог по Хауцовим упутствима. Набавио је чист песак и воду, инфрацрвене лампе за грејање, исушивач ваздуха, затворио све отворе да не буде промаје... У пола десет Велика Герти, с породицом, смештена је у излог.

Данима су се људи окупљали да виде ово пачје царство. Било их је толико да је подигнута чврста ограда крај излога, а полиција се бринула за ред и мир.

Герти је заиста имала краљевске услове, али то није било оно право. Дивље патке морају да живе на слободи. То су и грађани Милвокија преко воље признали. Одлучено је да 3. јуна Герти пусте у оближње језеро Џуно парка.

Из кавеза су најпре изашли пачићи и, збијени, скупили се у трави. Кад су пустили Герти, она је полетела према језеру. Ваљда је тек тада схватила да није сама, па се вратила да подучи децу шта треба да раде. Уздигнуте главе пошла је испред њих, а они, гегајући, за њом пут језера.

Камере су почеле да шкљоцају, маса је раздрагано махала и довикивала Герти да буде паметна и да се чува. Још тренутак-два и Герти је, са шест пачића, нестала... Нико је никада више није видео.

В. С.

И ОВЦЕ ИДУ КОД ФРИЗЕРА ФИГАРО

Далеко од банатских Кумана и још даље од Аустралије својеврстан, несвакидашњи и, наравно, витешки двобој поделили су Слободан Јешић и Марк Конлан. Само, „убојито оружје" које је имао наш човек на другој страни планете не постоји ни у музејима!

Кумане је банатско село на средокрађи између Меленаца и Новог Бечеја.

На први поглед – сасвим обично. Као уснуло у непрегледу равнице. Међутим, и Кумане има нешто по чему се разликује од других, сличних насеља.

Кад би Кумане имало грб, у средишту знамења сигурно би стајала – овца. Обична домаћа овца или Ovis aries. Даје млеко, месо, вуну, кожу, лој, крзно и ђубриво. Као јагње, овца или ован, та је животиња одувек у митологији и религији, уметности, веровањима, астрологији...

Наравно, за вредне Куманчане овца је прво изузетно корисно, издашно и поштовано марвинче коме и те како одговара овдашња слатина. То је земљиште које у површинском слоју садржи растворљиве соли, најчешће натријума, због чега је непогодно за гајење културних биљака. Али, зато тамо где лоше успевају шећерна репа, сунцокрет или жито – успевају овце. Велика стада гаје овде чак и лекари: ето, доктор Милорад Еремић, специјалиста који живи и ради у Зрењанину, има у родним Куманима чак 960 оваца и жели да тај број достигне две хиљаде!

Није онда чудно што управо у Куманима живи својеврсни, и у Југославији једини, шампион у и те како спортској и тешкој дисциплини – шишању оваца.

Победићу самог себе!

Уз титулу првака иде и онај шампионски понос, па Слободан Јешић, звани Бода, сваког дошљака већ на капији насмејано пита:

– Знаш ли ти ко је Марк Конлан?

Шампиони се и поштују, па тај фер-плеј не заобилази ни Бода: јесте, он је првак наше земље у шишању оваца, а мистер Конлан је – најбољи на свету. Само, господин Јешић ипак има неколико напомена. Истине и фер-плеја ради.

– И не знаш ко је Марк Конлан? Тај Марк дневно остриже неколико стотина оваца. И за сваку „фризуру" добије по долар, па ти рачунај, Или, да ти помогнем: неколико старих милијарди – дневно... То ради савршеним електричним маказама којима за свега два и по минута ошиша овцу на „нулу".

Пре четири године, на првом првенству Југославије на пољопривредном добру „Салаш" код Зајечара, Марк Конлан је био почасни гост. Слободан каже да се шепурио као права звезда, гледајући с висине наше такмичаре како се у боксовима рву с овцама. Шта се сматрало добрим резултатом? Ако је једна овца острижена за десет минута. За то време Марк би ошишао четири!

Кад је дошао ред на Боду, чврсто је одлучио да надмаши самог себе и обори сопствени рекорд који, истини за вољу, никад није ни мерио.

РЕКЛИ СУ...

Машта мушкараца је женско најјаче оружје.

Софија Лорен
италијанска глумица, рођена 1934.

Издајник је политичар који је напустио вашу странку да би се прикључио некој другој. Преобраћеник је издајник који је напустио своју странку да би се прикључио вашој.

Жорж Клемансо
француски политичар, (1841–1929)

Границу између цивилизације и варварства тешко је повући: ставите један прстен у нос и ви сте дивљак; ставите те две минђуше у уши и ви сте цивилизовани.

Перл С. Бак
америчка књижевница, (1892–1973)

С ДНА ПАНОНСКОГ МОРА

Артисти и модели: – Не брините, само ћу јој „ударити" најмодернији „фриз"!

На одређени знак утрчао је у бокс, зграбио прву од шест оваца и ошишао је, глатко и без огреботина, за мање од три минута! И следећих пет „исфризирао" је за непуних петнаест минута. Проломио се аплауз.

Марк Конлан је био запањен. Пригушујући надменост, пришао је Боди и пружио му руку да честита. Али, истог часа је тражио да види каква је то чудесна алатка којом је угрожено његово шампионско време.

Тад је шампион из Аустралије опет разрогачио очи.

Чудо од маказа

Наравно, очекивао је да види најмодерније електричне маказе каквим он побеђује широм света. Међутим, Слободан му је, уз лукав осмех, пружио велике маказе ручно ковane од једног комада гвожђа, сличне онима за подрезивање живе ограде.

Као да у рукама држи непознати предмет из неког другог света, Марк је дуго загледао Бодину чудну алатку, још не верујући да се тим може ошишати овца, и то онако брзо и онако добро.

– Фантастично! – прошапутао је. – Па ми у Аустралији овакве маказе немамо ни у музејима!

И још једном је пружио руку Слободану који је тада, 1987, проглашен за првог шампиона Југославије у шишању оваца. Најбољи је био и следеће године.

Овај куманski Фигаро за овце и овнове има 60 година, пензионер је, али то не значи да је одложио своје шампионске маказе. Сваке године, од априла до јуна, у време стрижења, он „обради" до 700 оваца!

Овчарством се бавим од своје тринаесте године – прича Бода. – Као чобан, у задрузи сам радио од 1947. до 1984, кад сам отишао у пензију. Многи мисле да је то лак посао, али се грдно варају. Понекад сам чувао и по 120 оваца и врло добро знам колико је то напорно јер чобанин је око стада заузет и дан и ноћ. Мораш да их чуваш, храниш, музеш, лечиш, јагњиш, шишаш... И кад бих се опет родио, опет бих живот провео уз стадо: овца је дивно и племенито створење. Не верује се без разлога да је баш овца из раја искочила...

Због љубави према пастирству Слободан није постао познати певач.

– Давно, још 1948, одведе ме као босоногог осамнаестогодишњака наш брица Бранко Миланков право у Радио-Београд да певам. И сад ме грло добро служи, а тад сам знао много песама и певао их танко, гласовито, ма лепше од иједног попе – присећа се Бода. – Купио ми је Бранко и нове ципеле, ал' у радију беше клизав патос, па се умало не сломих! Певао сам сваког дана по два сата, говорили су ми да ћу се прочути, али у мени све јача жеља за стадом, равницом... Е, онда ти ја, ником ништа не казујући, запуцам једног дана пешке у своје Кумане. Шта ћу ја у великој вароши? Певати могу и овде... Зову ме они из радија, поручују да се вратим, кажу – штета због таквог гласа. А ја – јок!

Међутим, у музици није уживао само Слободан. Данас се његове цигаје, најчешћа врста оваца у Банату, јагње, пасу и шишају уз одабрану музику с радио-апарата.

– Швеђани и Јапанци су утврдили – објашњава Бода – да животиње боље напредују ако слушају музику. Зато сам им поставио радио и звучнике па нека уживају. Уверио сам се да тако боље једу и спавају.

Оног часа кад на радију почне говор, поготово суморне вести, Слободан Јешић хитро окреће дугме и тражи станицу на којој се пева и свира. Ради мира у тору.

Иван Лончар

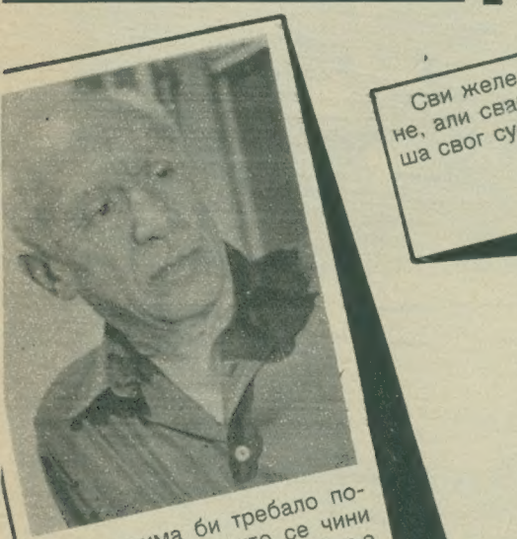

Сликарима би требало повезати очи, као што се чини са чешљугарима да би боље певали.

Пабло Пикасо
шпански сликар,
(1881–1973)

Сви желе да се каиш стегне, али свако петља око каиша свог суседа.

Норберт Блим
немачки политичар,
рођен 1935.

Ко верује да нешто јесте, престао је да нешто буде.

Принц Филип
војвода од Единбурга,
рођен 1921.

Ружноћа је толико суперiорна над лепотом да не ишчезава током времена.

Серж Генсбур
француски певач,
рођен 1928.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

2048/10

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

ШТА ЗОРБА РУЧА?

Зорба живи у отменом делу Лондона, вози се у најновијем типу „волвоа" и прошле године зарадио је око три милиона долара. Није ни рок звезда, ни боксерски шампион, већ огромна енглеска дога – тренутно највећи пас на свету.

Од врха њушке до краја репа Зорба има 2,54 метра, а тежак је 140 килограма. Дневно дога поједе 4–5 килограма меса, кекса, белог лука, рибљег уља, витамина. Скупо, али власник Крис Хераклидес се не жали. Зорба стрпљиво позира пред фото и теле-камерама, учествује у снимању рекламних спотова и зарађује и за себе и за Криса

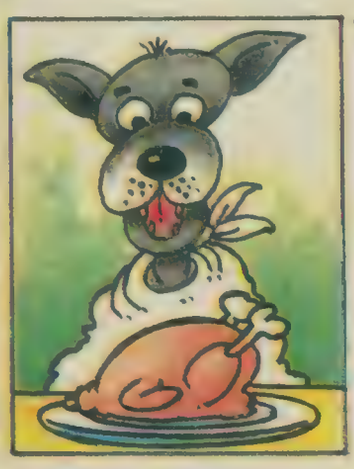

ЖЕНСКИ ГЛАС „ЈАЧИ"

То су недавно открили рекламни продуценти САД. Они су, наиме, дуго веровали да је боље да рекламне поруке на радију и телевизији саопштавају мушки спикери. Међутим, сада је експериментално доказано да није тако. Кад су пред 1600 гледалаца истовремено приказана два рекламна спота – један у „мушком", други у „женском" издању, већина је – без међусобног договарања – дала предност женској варијанти.

Из овог необичног и забавног експеримента произашао је један савршено озбиљан закључак. Психолози су такође утврдили да у драматичним ситуацијама женски глас успешније делује на посаде авиона, космонауте и гњурце, који су по правилу мушкарци. Доказано је да раде мирније, пажљивије и спретније ако им саопштења преко радија стижу у облику женског гласа. Званичног објашњења за то нема, али се претпоставља да је мушкарце срамота да паниче пред женама...

НЕ ПОМИЊИ МУЖА СВОГ

Неки се народи при поздраву рукују, други се клањају или приносе руку грудима, неки трљају нос о нос или чак плазе језик а припадници афричког племена Масаи, претежно сточари, кад се сретну, поздрављају се следећим речима: „Како ваше стадо?"

А у народу Бурук, који настањује западну Етиопију, до данас се сачувало правило да жена не сме да зове мужа по имену. И то није крај, она не сме да употребљава ни речи и изразе које су на било који начин у вези са његовим именом. Рецимо, ако су му родитељи дали име Лоретхоли, што значи „Кап", жена никад у разговору неће рећи „кап кише" већ ће је назвати „роса" или „кишна суза".

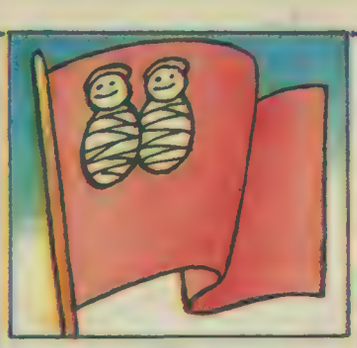

ЗАСТАВА ЗА БЛИЗАНЦЕ

Пред градском већницом у швајцарском граду Деникону стоје три јарбола за заставе. Ако се барјак вијори на десној катарци, значи да се у граду родио дечак, кад је подигнута застава у средини, сви знају да је град добио још једну девојчицу, а лева застава подиже се много ређе – она јавља да су се родили близанци. Застава са родом у средини у сва три случаја лепрша над градом пуна три дана.

ЈАСТУЧЕ КОЈЕ ОПОМИЊЕ

Од шестог до четвртог века пре нове ере у Персији је постојао закон који је предвиђао да се сваки судија, утврди ли се да је примао мито, жив одере. Од те коже је затим прављено јастуче на коме је морао да седи његов наследник. Колико му је то пријало, није тешко замислити

БИСЕРИ ЗА ЈЕГУЉУ

Луције Лициније Крас, староримски политичар и говорник, необично се дивио јегуљама па му је чак, на његово највеће усхићење, пошло за руком да једну и припитоми. Своју љубимицу толико је волео да ју је украсио паром минђуша и огрлицом од бисера! Кад је угинула, Крас је носио знаке жалости тачно годину дана као да му је умро неки члан породице

ОЖИВЉАВАЊЕ МАРСА

Писци научне фантастике одавно су били задивљени идејом о коришћењу планета као експерименталних лабораторија. А сада један совјетски научник, Генрик Аванесов из Совјетског института за истраживање свемира, предлаже план за остварење тог старог сценарија

План је, како је изјавио Аванесов на једној конференцији у Вашингтону, сасвим једноставан: спустити на површину планете милион тона плавозелених алги, генетички измењених тако да одоле суровој марсовској клими и таласима радијације. Микроорганизми ће гутати угљен-диоксид из атмосфере Марса, претварати га у кисеоник а затим тај кисеоник издисати у околну атмосферу. После неколико хиљада година, сматра совјетски научник, ваздух на Марсу ће бити толико „загађен" кисеоником да ће људска бића моћи да га удишу.

Да ли је све то могуће? „Нема никакве сумње да је ствар изводљива", каже биолог Роберт Бендер са Мичигенског универзитета, „и први корак могао би бити предузет још за нашег живота". Међутим, он износи и једно озбиљно упозорење: „Морамо се упитати да ли стварно желимо да ризикујемо да загадимо Марс страним обликом живота. Ко може знати какав би био коначан исход таквог експеримента?"

Илустровао: Љубомир Митровић-Буоац

Кад нам небо приреди изненађење

ПОКРИВАЧ ОД АНЂЕОСКЕ КОСЕ

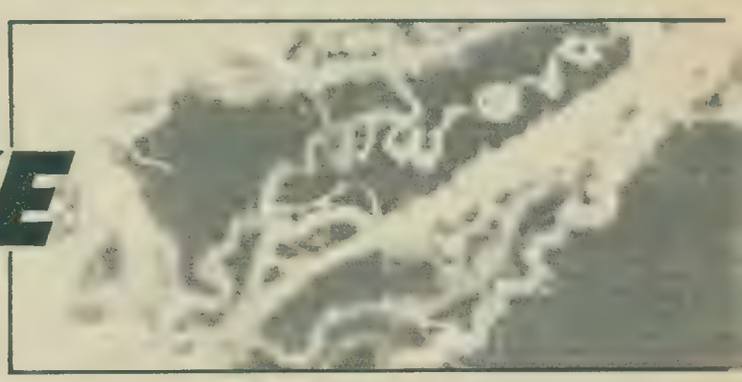

Ову фотографију „анђеоске косе" објавио је Јапански савет за истраживање летећих тањира. Пала је 4. октобра 1957. на место Иване-кен, 400 километара североисточно од Токија

Читав дан, без престанка, на Селборн и околину падала је „паучина" од које се све забелело. Подједнако узбудљив био је и пљусак новчића који је засуо двориште једне школе у Хенему, крај Бристола...

Кад почне сезона киша, становници Јора у Хондурасу ужурбано припремају бурад, кофе, корпе и остало што може да им послужи да би сакупили рибу која у то време пада с неба! Од памтивека сваке године у исто време ово место заспе „киша" сардина. Необичне падавине почињу око четири по подне, кад завлада невреме и задувају снажни ветрови. Рибе које се још праћакају веома брзо прекрију травнату зараван јужно од овог града и људи хитају да сакупе што више ове бесплатне хране...

Године 1833. поље у близини француског села Монтесон прекриле су лоптице неке материје налик на вуну. На другим местима људе су из неба засуле свиленкасте нити необјашњивог порекла или су на њих, уместо кише или заједно с њом, падале у огромним количинама жабе, шкољке, гусенице, змије, гуштери... Људе су досад засипале и падавине од семења, земље, песка, камења, па чак од крви и сецканог меса... Неке од ових појава човек може да схвати, али за већину њих, ипак, мора да се каже да су невероватне.

Најстарији забележен пример тајанствене кише камења налазимо у причи о Јошуи у Старом завету. Израиљци, које је он предводио, извојевали су победу над Аморејцима тако што су их напали ноћу из заседе. У светој књизи даље пише да је на падини код Бет Хорона Господ на њих спустио кишу камења и да су оне Аморејце које он није поубијао синови Израиља сасекли мачем.

Ма колико изгледало невероватно, оваквих примера – да из неба, уместо кише, падају неке друге ствари – има много више у новијој историји. Али, ми ћемо се још задржати у старом веку.

У својој антологији „Гозба софиста", написаној око 200. године старе ере, грчки писац и историчар Атеној помиње пљусак риба који је трајао три дана и јединствену поплаву жаба у Пеонији (област у данашњој Македонији) и у Дарданији (област у данашњој Србији). Стоји да су заједно с кишом падале и жабе којих нико није могао да се ослободи јер су се увукле у сваки кутак. Све посуде по кућама биле су препуне жаба. Ускакале су и у кипућу воду, у вреле тигање, у тањире на столу. Чак ни вода из бунара више није могла да се користи. Није могло да се крочи а да се не стане на жабу. Временом је почео да се шири неподношљив задах од угинулих водоземаца, па су неки одлучили да напусте своја насеља.

Илустрација библијске приче: камење пада на Аморејце и тера их у бег испред синова Израиља

Такозвана „анђеоска коса" први пут се помиње у делу Гилберта Вајта „Историја природе Селборна". Он ту пише како је 21. септембра 1741. још пре зоре кренуо у шетњу пољима која су тог јутра била прекривена слојем „паучине". Каже да је од девет сати присуствовао још необичнијем призору – правој навали паучине која се спуштала с неба без престанка читав дан... То нису биле само лепршаве нити већ и комади некакве паучинасте материје ширине два и дужине до десет центиметара. Падали су лагано попут снежних пахуљица и кад би се помолило сунце, одбијали су заслепљујућу светлост...

Петог маја 1786, последњег дана велике суше која је трајала од претходног новембра, на Порт-о-Пренс, на острву Хаити, сручила се, попут провале облака, киша црних јајашаца мекане љуске. Она

На хиљаде ових птица пало је 18. августа 1961. на град Капитола, у Калифорнији

За време провале облака која је уследила после земљотреса 1861. на становнике Сингапура сручила се киша риба

су се следећег дана распукла и из њих су се излегле животињице које нико никада није видео. Кажу да су личиле на пуноглавце и да су оне које су неки покушали да сачувају у теглама с водом следећих дана неколико пута мењале кожу.

Прашина маслинастозелене боје засула је 16. марта 1846. кинески град Шангај. Под микроскопом је изгледало као да се састоји од некаквих нити, али је детаљним проучавањем откривено да се ради о непознатим алгама. Приликом њиховог сагоревања ширио се мирис амонијака и нагореле косе или перја.

Киша змија, и то живих, засула је 1877. јужни део града Мемфиса у држави Тенеси. Дужина им је износила између 30 и 40 центиметара. Претпостављало се да их је у атмосферу усисао ураган, али како је могао да их сакупи у толикој количини? Наиме, часопис „Америчка наука", у броју од 10. фебруара 1877, пише да је том приликом на улице града пало на хиљаде ових рептила. Срећом, неотровних.

НЕОБЈАШЊИВА ОБЈАШЊЕЊА

По једној хипотези, у описане појаве своје прсте умешали су ванземаљци! Не зна се, кажу, да ли то чине из научних или неких других разлога, али се претпоставља да се снабдевају неким земаљским материјалима, а затим их се ослобађају – делимично или сасвим. Такође се мисли да они, из разлога који су још увек непознати, у Земљину атмосферу избацују материјале са других планета.

По теоријама оних који се баве натприродним појавама све су то „ђаволска посла"! Постоји и теорија такозване „временске дисторзије" по којој се претпоставља да паралелни светови у неким другим димензијама повремено долазе у додир са нашим и да нам том приликом на главу падају рибе, змије, птице, жабе и слично.

Ма колико да су чудне, предност ових теорија је у томе што узимају у обзир све могућности. Њихова слаба такча је, међутим, то што подразумевају силе које се не могу доказати и околности које су необјашњиве колико и сама појава.

Званична наука ове појаве доводи у везу са ваздушним ковитлацима и орканским ветровима. Доказано је да у левку торнада ветар дува брзином између 260 и 500 километара на сат и производи притисак од 1500 килограма по квадратном метру. Таква снага је сасвим довољна да би се догодио неки од описаних случајева. Двадесет другог априла 1883, на пример, торнадо који је погодио град Борегард, у Мисисипију, покупио је пресу за памук тешку 340 килограма и однео је на даљину од 300 метара, док је у Илиноису 4. јуна 1887. врх једног торња носио 27 километара.

Остаје питање како то да ови ветрови знају да буду тако пробирљиви да покупе само рибе, жабе, камење, алге – све одређене величине или одређене врсте. Није разјашњено ни то како рибе и друга бића успевају да преживе утицај снажног ветра и висине и како је могуће да исте ствари падају по неколико пута на исто место...

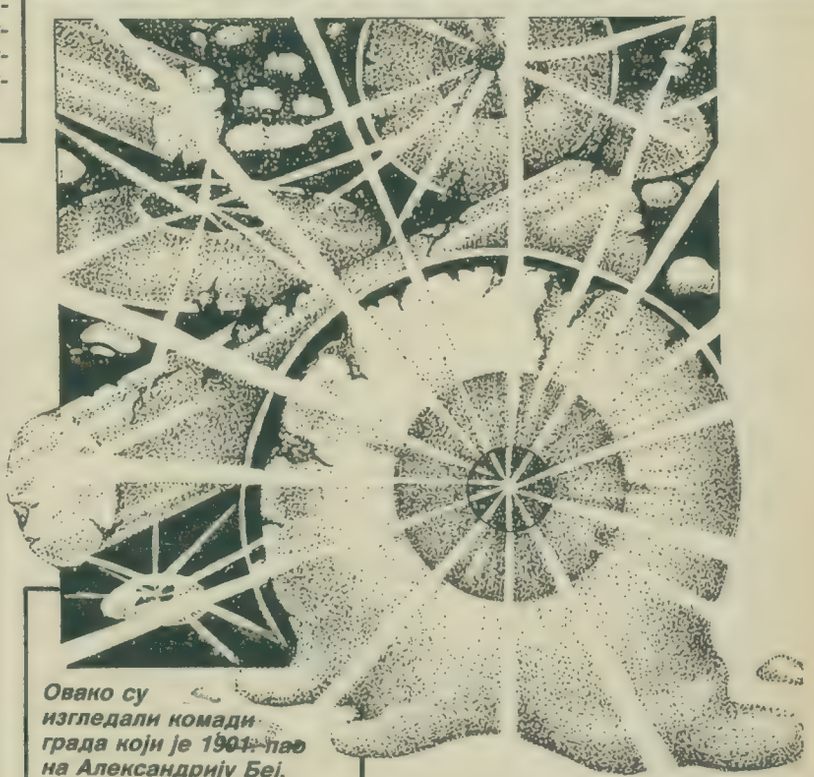

Овако су изгледали комади града који је 1901. пао на Александрију Бај, у држави Њујорк

У једном чланку из „Сан Франциско Хералда" од 24. јула 1851. стоји да се 20. јула те године на војску која је изводила вежбе на једном пољу у близини Бенише сручио невероватан пљусак – од крви и комадића говеђег меса...

Нешто слично догодило се и 3. марта 1876. Комадићи меса засули су поље у близини куће породице Круч у Олимпијан Спрингзу, у Кентакију. Парчићи величине шест до 20 квадратних центиметара долетели су из потпуно ведрог неба. Изгледало је да се ради о говеђем месу. Међутим, они који су се усудили да га пробају изјавили су да је у питању дивљач. Са шест различитих места узето је по једно парче меса за анализу коју је извршио лично председник Научног друштва из Њуарка Мид Едвардс. Рекао је да се ради о дивљачи, а парчићи меса били су од плућног мишићног и хрскавичастог ткива. Постојала је и претпоставка да је све то дело орлова мишара који у великом броју настањују ове крајеве и за које се зна да

Едвард Муц из Синсинатија, у Охају, разгледа своје вођке које су се сасушиле после пљуска црвене кише 22. јула 1955.

имају навику да комадају месо. Али, ова хипотеза је пала у воду из простог разлога што је немогуће и замислити колико је тих птица било потребно и колико плена да би се парчићима меса засула површина од 5000 квадратних метара. И колико су високо морали да лете да би остали непримећени? И не само то...

Почетком августа 1882. групу железничких радника у близини Салине, у држави Канзас, изненадило је невреме и јак град. За кратко време нападао је слој налик на снежни покривач. Кад се све стишало и радници изашли из склоништа, у непосредној близини нашли су комад леда тежак 40 килограма!

Крупан град пао је 1901. године и на место Александер Беј, у држави Њујорк. У почетку су то била цилиндрична зрна дужине 20 cm, затим лоптице величине ораха и најзад лед у облику диска дебљине 6 и пречника 8 cm. Свако зрно овог града изгледало је као људско око: у средини је била „зеница" с прстеном попут рожњаче, а преко тога су се, из центра, протезале линије у свим правцима.

Мртве птице падале су на Батон Руж, у Луизијани, једног новембарског јутра 1896. Небо је било без облака, а птице различитих врста „падале су као из кабла". Претпостављало се да их је захватило невреме на обали Флориде и да их је усмртила нагла промена температуре, што је овде заиста честа појава. Али, не и падавине птица.

Више стотина живих јегуља пало је с неба 24. августа 1918. на Хендон, предграђе Сандерленда, у Енглеској. Мештани су их покупили и употребили за храну.

Двадесет шестог септембра 1950, док су ноћу патролним колима пролазили једном мирном улицом на периферији Филаделфије, два полицајца по имену Џон Колинс и Џо Кинен фаровима су ухватили необичан округао предмет који се спуштао на пољану у близини. Кад су то место осветлили батеријским лампама, видели су да се ради о некаквој маси облика испупченог диска црвене боје, пречника два метра и дебљине 30 центиметара. Подрхтавала је као желатин и имао се утисак да је жива. Кад би угасили лампе, из ње је допирала слаба светлост. Одлучили су да преко радија потраже помоћ. Стигао је поручник Џо Кук и агент Џејмс Купер. Поручник је предложио да се то „нешто" покупи, али се оно распало и све што је на рукама остало, убрзо је изветрило остављајући само некакав лепљив траг без мириса. За непун сат и све остало је нестало као да је додирнуто чаробним штапом.

Док је 22. јула 1955. радио у врту своје куће у Болстриту, држава Охајо, Едвард Муц је приметио да му на руке падају капљице некакве црвене топле течности. То се убрзо претворило у црвени пљусак који је очигледно долазио из једног тамног облака најчуднијег који је Муц икада видео. Лебдео је на висини од око 300 метара и преливао се у тамнозелену, црвену и розе боју. Свака кап га је пекла као кад се алкохол сипа на отворену рану. Утрчао је у кућу и добро се опрао. Сутрадан је открио да су му се вођке у дворишту сасушиле, а плодови иструлели. Вршена су разна стручна испитивања, али резултати нису објављени.

Радници који су 12. јула 1961. поправљали кров једне куће у Шривпорту, у Луизијани, морали су да побегну у заклон јер их је засула киша слатких, али исувише великих плодова бресквe, који су очигледно пали из једног облака. Дежурни метеоролог је саопштио да тога дана око Шривпорта није било невремена нити ваздушних ковитлаца довољно јаких да у небо понесу толике бресквe...

Мноштво новчаница од две хиљаде марака пало је, из ведра неба, на град Лимбург, у Немачкој, јануара 1976. Ништа мање узбудљив био је и пљусак новчића од једног и пола пенија који је 1956. засуо школско двориште (препуно деце!) у Хенему, предграђу Бристола. Тако, бар, пише у „Књизи чуда" чији су аутори Енглези Џон Мичел и Роберт Рикард.

Приредила С. Ивановић

БАРЕНЦ И ЊЕГОВИ МОРНАРИ У ЛЕДЕНОЈ ПУСТИЊИ

МОРЕ ЈЕ САЧУ

Завладао је мрак и температура је пала на – 54. Стале су и казаљке на часовнику... Нико није смео ни да помисли да изађе из бараке... А унутра је било загушљиво и претила је глад...

Било је то крајем 1596. у области која и данас важи за једну од најзабаченијих и најусамљенијих на крајњем северу Нове Земље у леденом арктичком мору. Група холандских морнара припремала се да изгради бараку у ували званој Ледена лука. Притисла их густа магла, а море потпуно прекривено сантама које су заробиле њихов брод. Све то као да је наговештавало тужан крај за ове људе. Али, њима је командовао велики поморац гвоздене воље Вилем Баренц и имали су разлога да верују да још није све пропало.

Баренц који је у својој земљи био познат као велики морепловац хтео је да извиди могућност пловидбе кроз такозвани североисточни пролаз до најудаљенијих земаља Азије – Јапана, Кине и Индије. Иако дугачак 7.000 километара, овај пут је трострукo краћи од дотад познатог који је водио преко Индијског и Тихог океана. Баренц је веровао у себе и свој подухват и успео је да наговори трговце из Амстердама да на брод укрцају вуну, плиш и другу луксузну робу за богате мандарине. На пут се отиснуо 18. маја са још 16 људи, међу којима су били Јакоб ван Хемскерк, његов заменик, Герит де Вер, хроничар, и још 14 морнара, чланова посаде.

Шеснаестог августа стигли су до северног рта Нове земље, а затим скренули према југу пловећи дуж обале острва. Путовање је из дана у

Захваљујући Баренцовом организаторском духу и издржљивости морнара барака је на време подигнута. Оџак камина служио је и као осматрачница. Само кад су морали, морнари су излазили у лов на северне медведе и фоке.

ВАЛО УСПОМЕНУ

Географска карта поларне области коју је исцртао сам Баренц – био је и изузетан картограф

дан постајало све теже. Море се све више ледило, тако да је, десетак дана касније, Баренц наредио да се уплови у Ледени залив како би тамо на миру могао да одлучи шта даље да ради. Али, то је за њих била замка. Ледена кора опколила је брод око кога се сада чула само непријатна шкрипа плутајућих громада. Свима је било јасно да одатле неће скоро изаћи. Баренц је окупио другове и рекао им да морају да сагради склониште на обали у коме ће провести зиму.

Од великих јарболских дебала начинили су костур баракe, а затим одвалили све што се могло и изнели на обалу... Док је хладноћа све више стискала („Ексер се између усана ледио и с њим смо скидали комаде коже....!") градило се уз велике потешкоће. Умро је главни столар а све чешће су морали и да растерују медведе који су се ту скупљали и представљали опасност.

Упркос свему, крајем октобра барака је завршена. Налазила се двадесет метара од обале залеђеног мора. Сви су се са задовољством дали на уређење унутрашњости.

У центру се налазило огњиште. Око њега су постављени лежајеви за болесне и повређене, а они који су се још добро држали спавали су на дрвеним креветима дуж зидова. На таваницу је окачена лампа на уље (од фоке и медведа), а у једном углу била је смештена посуда за купање. Бале с вуном и вредним тканинама, које су трговци из Амстердама поверили Баренцу, пажљиво су сложене и заштићене иако се више нико није заносио тиме да ће стићи на циљ.

Дане су проводили тако што би наизменично, али наглас, читали неку од Баренцових књига. Понеко би на фла-

ути одсвирао нешто из родног краја, док су зидни и пешчани сат мерили време које је споро пролазило...

Скорбут убија

Барака је била дугачка 15 метара, а широка девет и добро их је штитила од временских непогода. У новембру, кад је завладао мрак и више се није знало кад је дан а кад ноћ, почеле су и снежне мећаве. Температура је падала и на минус 54°С. Нико тада није смео ни да помисли да изађе из колибе. „Толико је било хладно", написао је Де Вер „да је изгледало да ватра више не греје и, кад бисмо принели стопала, запалиле би се ципеле пре него што бисмо осетили топлоту. Ако на време не бисмо осетили мирис, настрадале би нам и ноге."

Због лошег времена морали су стално да држе затворена врата, па је ваздух постајао све загушљивији, а тиме и опаснији по њихово здравље. „Толико смо се лоше осећали да су неки били на граници издржљивости и морали су пошто-пото да изађу на ваздух... После првог удисаја падали су у несвест... Капетан нам је тек тада дао помало вина – да се загрејемо."

Да би избегли појаву скорбута, била је потребна свежа храна, па су појединци, упркос снегу и леду, излазили у лов. Убијали би по три-четири медведа, али они који су, осим меса, јели и медвеђу јетру нису се добро осећали.

Зима је у међувремену све више стискала. Више није било могуће опрати одећу. Све што би извадили из (врућe) воде одмах се ледило, а ако би пало на земљу, ломило се као да је од стакла.

Унутар бараке појавиле су се леденице, а и мастило се ледило, па је морало да се загрева. Храна је полако нестајала, претила је глад. Хладноћа је зауставила чак и зупчанике зидног сата – остао је само пешчани... Тако су дочекали Божић кад их је све обузела носталгија. Смогли су снаге да се радују том дану који их је подсећао на породицу, на домовину. Оброци су били нешто обилнији, а могла је да се попије и понека чашица алкохола.

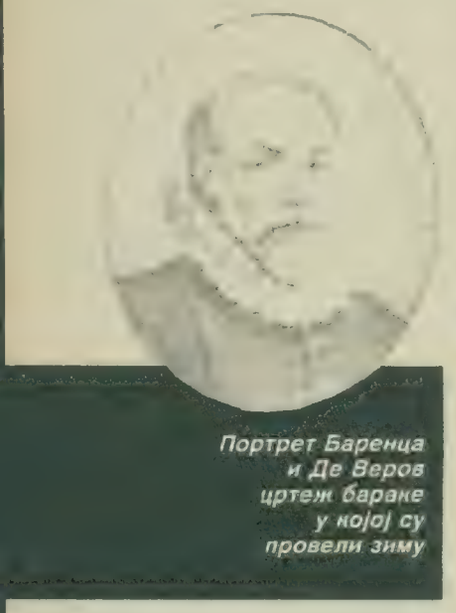

Портрет Баренца и Де Веров цртеж бараке у којој су провели зиму

Двадесет седмог јануара умро је од скорбута још један члан посаде. Управо тог дана Баренц и његови другови доживели су и једно пријатно изненађење: први пут после четири месеца угледали су сунце. Сијало је кратко, али то је за све био некакав трачак наде. Дани су постајали све дужи.

Изнели су га на рукама

Почетком маја лед је почео да пуца и оптимизам је завладао међу исцрпљеним људима. Одлучено је да се крене даље у два чамца која су најбоље издржала зиму.

Баренц је такође оболео од скорбута и једва је стајао на ногама. Али, заједно с осталима товарио је робу у чамце којима су морали да се отисну на пучину немирног мора и преплове 3.000 километара пре него што стигну до руског полуострва Коле где се данас налази град Мурманск и где су још онда била насеља руских ловаца и риболоваца.

Уверен да неће стићи далеко, Баренц је два дана пре поласка дао упутства друговима, охрабрио их и утешио колико је могао. Затим је написао дугачко писмо у три копије с детаљним објашњењем о правцу кретања. По једну копију дао је посади у чамцима, а једну је спаковао и окачио о греду у бараци.

Баренц, кога су на рукама изнели из склоништа, сам је пре тога пажљиво забравио врата и 15. јуна 1597. чамци су се отиснули од обале и започели пловидбу кроз ледене громаде, преко узбурканог мора, шибани хладним ветровима... Болесници на измаку снаге упорно су се борили са смрћу захваљујући Баренцу који им је стално подизао морал иако је и сам био на издисају.

Двадесетог јуна један од морнара из другог чамца саопштио је друговима да је с њим свршено – да одлази. Баренц му је у шали одговорио да ће се њих двојица убрзо поново срести. Наставио је да разговара са Де Вером дајући драгоцене савете. Затим је затражио да пије и... издахнуо. Одмах за њим умро је и морнар из другог чамца по имену Клес.

Баренцово тело спустили су у море које је касније по њему добило име. Де Вер је написао епитаф следеће садржине: „Био је наш шеф и вођа, једини коме смо могли да поверимо нашу судбину!"

Пловидба је била веома заморна. Умро је још један морнар и у међувремену су се сусрели с једним руским рибарским бродом који их је снабдео храном и дао им неопходна упутства за даљу пловидбу.

Крајем августа преживели су се искрцали у Коли где су се одмах сусрели са земљаком Коренлијусом Рипом који их је све примио на свој брод и превезао до Амстердама где је Де Вер одмах објавио причу о боравку посаде на Новој земљи.

Флаута је још свирала

Прошле су деценије и векови... Стигла је и 1871. Баренц је већ припадао легенди. Деветог септембра норвешки капетан Елинг Карлсен из Хамерфеста, капетан једног мањег рибарског брода, искористио је повољне временске услове и отиснуо се на север до Нове земље која је и сада изгледала потпуно пуста. Код рта Спорић угледао је залив и одлучио да се ту усидри. Није знао да је, после Баренца, био први који је ступио ногом на то тло и веома се изненадио кад је недалеко од обале угледао бараку оковану ледом. Изгледала је много стара, али је била недирнута. Врата су била на левој страни, али да би ушли, морали су да уклоне лед... Нашли су се у великој просторији пуној старинских предмета прекривених ледом. С плафона је висила лампа, а на зиду – харпун и часовник с теговима. Ту и тамо било је разних посуда, опреме, инструмената, одеће и обуће. На столу књига „Историја Кине" с назнаком: „Амстердам 1590."

Карлсен је брзо схватио да је нашао бараку у којој је Баренц, први пут у историји, провео арктичку зиму. Одлучио је да пренесе највећи део тих ствари. Пажљиво их је попаковао, укључујући и флауту на којој је још увек могло да се свира.

Чим је дошао у своју земљу, Карлсен је холандске власти обавестио о свом проналаску и они су упутили брод који је преузео све те ствари. Касније су предузели и посебну експедицију до Баренцове бараке са задатком да покупи преостало.

Морало је да прође још седам година да би се остварио велики сан старог мореплovца. Североисточни пролаз је, између 1878. и '79. открио Швеђанин Ерик Норденскјолд пловећи северном обалом Русије дуж крајњих граница Сибира – до Берингов мореуза и Тихог океана.

Данас Совјети често плове овим путем с ледоломцима. У Баренцово време то је било немогуће. Али, чувени мореплovац „коме по храбрости није било равног", како је написао Де Вер, није оклевао да крене у јединствену авантуру...

Д. В.

САЧУВАТИ ДОБАР ГЛАС

У једном ресторану у Лозани на видном месту постављен је натпис: „Гости који намеравају да украду пепељару, чашу или део прибора за јело моле се да тоураде тако да их нико не примети. Желимо да сачувамо ваш добар глас. С поштовањем, управа". ■

УКУСНО=НЕЗДРАВО

Када је Хенри Форд (1863–1947), чувени конструктор и произвођач аутомобила, зашао у позне године, узимао је само здраву храну. У његовом случају то је значило следеће: свако укусније јело, које се „лепи за непце", штетно је по организам.

Једном приликом куварица му је приредила изненађење. Форд је узео један залогај, па други... На запрепашћење куварице, чак је дошао у кухињу да тражи још и она му је одушевљено напунила тањир. А Форд је тражио додатак да би храну послао на анализу. Чим му то јело толико прија, значи да садржи нешто штетно за организам. ■

ОБУЧЕНИ ШТРАЈК

Недавно су играчице у једном ноћном локалу у Рио де Жанеиру најавиле штрајк. Кад су чули шта ће играчице урадити, из управе су одмах одлучили да им повећају плате. А девојке су само рекле да ће се на представи појавити – обучене. ■

ЛЕВО ЈЕ – ДЕСНО

Колико год се трудили да ствари што више поједноставимо, некад се та намера претвори у своју супротност. Добар пример је саобраћајни знак на ауто-путу за Чикаго. На њему пише: „Да бисте скренули лево, два пута окрените на – десно. ■

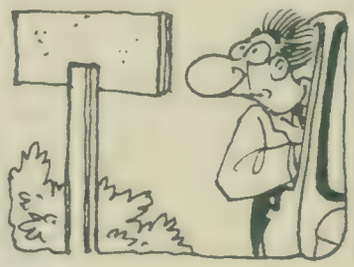

ПАПАГАЈ ПРОДАВАЦ

Продавци на једној бензинској пумпи надомак Даласа набавили су папагаја и назвали га Били. Прекраћујући време, научили су га да говори поједине речи, између осталог и: „Напуни до врха! Кад муштерије чују Билија, толико се одушеве овом његовом реченицом да само климну главом и потврде да желе пун резервоар. Откако је овај чудни продавац на пумпи, потрошња бензина повећала се за 50 одсто. ■

ЦРНО-БЕЛО-ЖУТИ БАРБИ СВЕТ

Више од 30 година, са потписом чувене фирме за производњу играчака „Мател", Барби је у самом врху најпродаванијих лутака у Сједињеним Америчким Државама и свету. Кад наше девојчице купују Барби(ку), опредељују се (сасвим несвесно) за ону са плавом, црном или црвеном (раскошном) косом. Не рамишљају да, на неки начин, купују своју слику. Бела Барбика за беле девојчице. А шта је са клинцезама црне или жуте коже? „Мател" је одавно схватио да и оне треба да имају лутку чија ће боја коже бити као њихова. Зато на тржишту одавно постоје хиспаноамеричке, црне и Барбике – Азијаткиње. За њих се мало зна на европским просторима из сасвим једноставног разлога: не појављују се ни у дечјим емисијама и не рекламирају се. Одговорни из „Матела" одлучно одбијају да се ради о било каквом расизму, али не нуде ни прави одговор зашто је то тако. Било како било, тек – одлучили су да се поправе. Од прошле јесени у велику рекламну машинерију ушетале су и етничке Барбике. Био је и ред кад се зна да Латиноамериканци потроше годишње око 170 милијарди на „Мателове" играчке, а црно становништво и нешто више.

– Барби лутке помажу девојчицама да развијају машту – каже Дебора Мичел из „Матела".

И да сањају снове у бојама које њима одговарају. ■

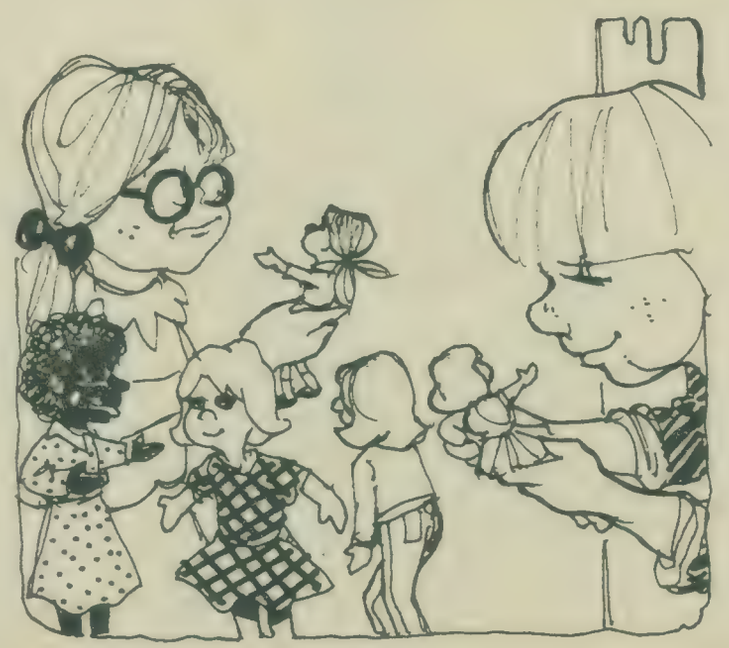

Илустровао: Зоран Петканић-Петко

ТАЧНО У ПОДНЕ!

Живот пише драме

Од лекарске помоћи Сашу Сигунова није делило више од 200 метара, али он није успео да их пређе. Срушио се на земљу...

Тај јунски дан био је какав се само пожелети може: ведар, топао, пун мириса које ми, становници великих градова, ретко имамо прилику да осетимо – започео је своју причу Александар Саша Сигунов, шумарски инжењер у пензији.

– Свуда унаоколо било је пуно света, али нико ником није сметао. На овом пространству то ваљда и није могуће.

Ближило се време за почетак такмичења косаца: отишао сам до аутомобила да узмем фото-апарат и кренуо према месту где је надметање требало да се одржи. Десетине људи у народним ношњама из свих крајева земље пружало је привлачну слику и ја сам био веома задовољан што сам се коначно нашао ту. Већ неколико година спремао сам се да дођем на ту прославу сенокоса на Рајцу, али сваки пут би нешто искрсло и спречило ме. Тог јуна 1974. ипак сам имао среће. Да ће ми та срећа умало доћи главе, у том тренутку нисам, наравно, знао.

Већ са првим замасима косаца дао сам се на посао. Снимао сам неуморно, „хватао" их из разних углова и у том трчкарању прилично се уморио. Кад год бих осетио да срце почиње брже да ми лупа а зној у потоцима лије са чела, одлазио сам у хладовину да мало предахнем. Водио сам рачуна да то нипошто не буде у близини неке пчеле: њих сам, целог живота, избегавао као кугу. Не зато што сам се бојао да ме не жацне, убод осе је много болнији, него што сам алергичан на њих. Зато, за сваки случај, са собом увек носим инјекције адреналина. Један једини убод домаће пчеле за мене би могао да буде смртоносан. Да невоља може да ме снађе и због убода нечег другог, нисам размишљао...

Добро је, није пчела!

Било је тачно подне, сигуран сам у то јер сам непосредно пре тога погледао на сат, кад сам у горњем делу ноге одједном осетио најпре жесток убод, а онда страховит бол. Пчела, била ми је прва мисао, али сам се одмах сетио да она никако није могла да доспе ту. Осим тога, бол који сам осећао био је сасвим другчији. И пошто сам био сигуран да није пчела, нисам ништа ни предузео. Мислио сам, бол ће проћи, нема разлога за панику. И опет сам се преварио. Таман кад сам хтео да потражим нови угао за снимање осетио сам свраб по глави. Сад ми је већ било јасно да није све безазлено како сам мислио. Срећом, као и увек у сличним приликама, и овде су, одмах испод планинарског дома, била кола хитне помоћи са екипом лекара. Одмах сам кренуо према њима.

Не знам да ли сам прешао више од десетак метара кад сам доживео нешто као да ме је ошинула струја високог напона. Али, тресле су ми се само ноге и више нисам подносио светлост. Зажмурио сам и, ни сам не знам како, стигао до оближњег дрвета. Нисам мислио на то какве ме опасности вребају у трави.

Пружио сам се на земљу чврсто склопљених очију. Ноге су ми одскакале од гла, нисам знао како да их зауставим. Али, ни ту није био крај мојим мукама. Одједном сам осетио како ми упада стомак и како ми нека необјашњива сила вуче црева наниже. Шта се дешава са мном, питао сам се. Да ли је све ово последица убода који сам осетио пре неколико минута?

Утеха уваженог професора

Са ногама које нису престајале да се гресу, стомаком слепљеним за кичму и капцима који као да су били у грчу, чак потпуно свестан, лежао сам више од сата. Неколико метара даље пролазили су људи, међутим, нико није обратио пажњу на мене. Сигурно су мислили како сам прилегао да се одморим, као што су то учинили многи други. Ја, опет, нисам звао упомоћ јер ме је храбрило то што сам при свести. Ако осетим да је губим, почећу да дозивам. Срећом, није било потребе. Ноге су постепено почеле да се смирују, стомак да се враћа на место. Једино ми је још страховито сметала светлост. Не знам шта бих дао да сам при руци имао тамне наочари. Остао сам да лежим још неко време а онда сам прикупио снагу и устао. У глави ми је и даље било потпуно „чисто", само сам био прилично малаксао. Прва ствар коју сам намеравао да урадим било је да погледам место убода. Одмах ми је било јасно шта ме је снашло. Квадрат пречника једног милиметра могао је да буде само грађ убода шкорпије!

Неколико дана касније срео сам у Београду професора Туцакова. Испричао сам му шта ми се догодило и он се потпуно сложио са мном. Био сам жртва шкорпије. Од професора Туцакова сам и чуо да је управо осетљивост на светлост знак за то јер отров овог чланоконошца делује тако што доводи до наглог ширења зеница.

Да алергија на убод пчеле и шкорпије може да буде и добра ствар, такође сам сазнао од професора Туцакова. Наиме, људи који су изузетно осетљиви на њихов отров отпорни су на змијски. И мада ме је наш чувени стручњак готово потпуно уверио у то, ја се ипак, кад год одем у природу, трудим да то не проверавам. Можда и јесам отпоран на отров, али на страх нисам и зато – далеко им лепа кућа.

●●●

Наш саговорник и дугогодишњи сарадник „Забавника" Саша Сигунов годинама је радио у Природњачком музеју у Београду. Сваке године, па и сада када је у пензији, одлази на терен, али му је ово једини сусрет „зле врсте" који је имао.

Олга Вукадиновић

Илустровао: Бранислав Јовановић

RIO
DOUG WILDEY

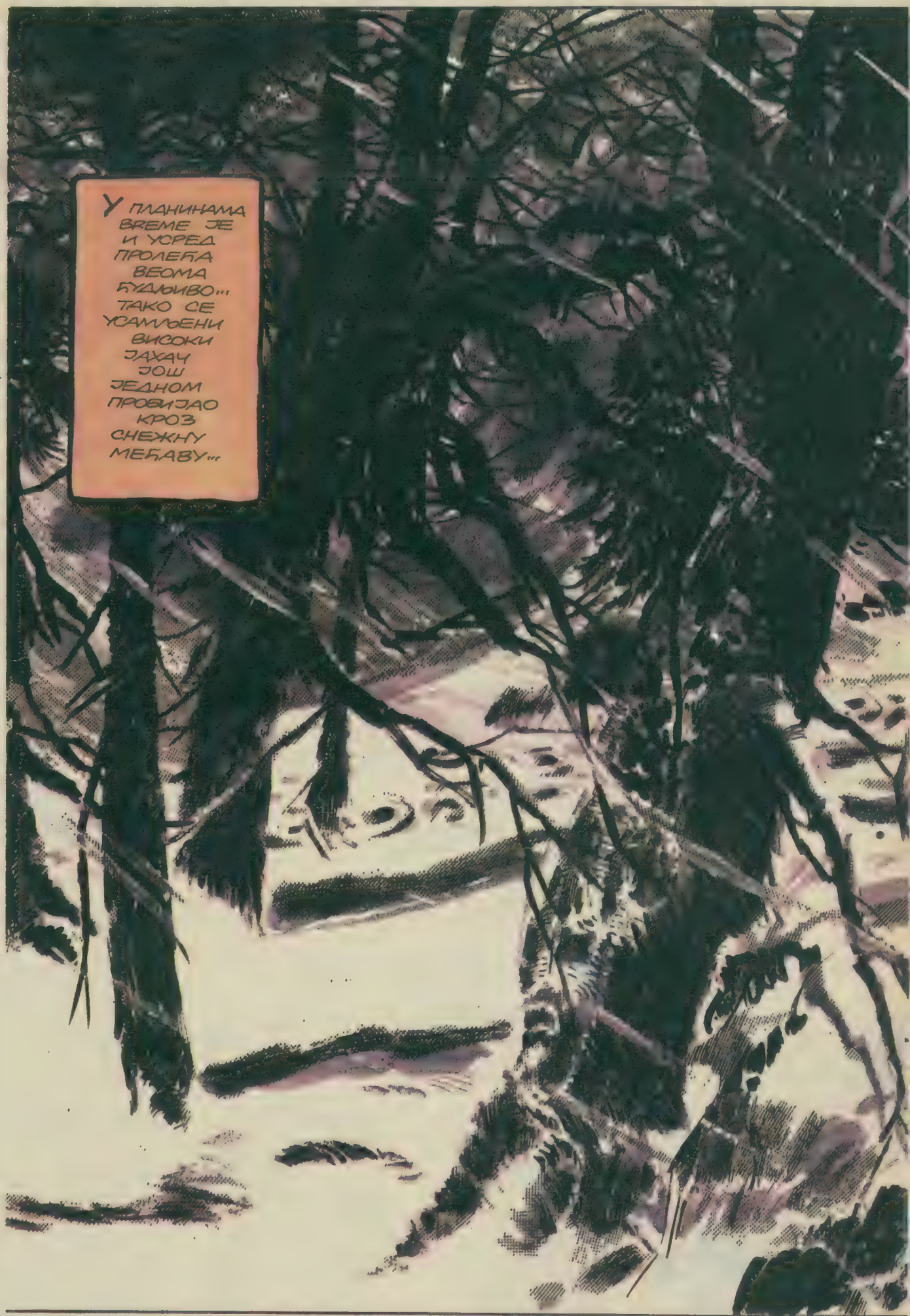
У ПЛАНИНАМА ВРЕМЕ ЈЕ И УСРЕД ПРОЛЕЋА ВЕОМА ЋУДЉИВО... ТАКО СЕ УСАМЉЕНИ ВИСОКИ ЈАХАЧ ЈОШ ЈЕДНОМ ПРОБИЈАО КРОЗ СНЕЖНУ МЕЋАВУ...

ДУГ ЈЕ
ПЛАЋЕН

ЈАЈДЕ, ЈАЈДЕ... ЈОШ МАЛО, ПА СМО НА ВРХУ!

ОВО ТИ ЈЕ ПОСЛЕДЊА ПОРЦИЈА ЗОБИ... НЕЋЕШ НИШТА ОКУСИТИ ДОК НЕ СТИГНЕМО ДО ТРАВНАТЕ ДОЛИНЕ!

ЈАЈДЕ, ЖИВЉЕ МАЛО! САД ЈЕ НИЗБРДИЦА!

ПРОШЛА СУ ТРИ ДАНА И ПУСТИЊОМ ЈЕ ПРЖИЛО СУНЦЕ...
ПРЕ НЕКИ ДАН ЦВОКОТ'О САМ ОД ЗИМЕ...
...А САД ПРИЖЕЉКУЈЕМ ДА СЕ НАПИЈЕМ ЛЕДЕНЕ ВОДЕ!
ООО! СМИРИ СЕ!
ШТА ТЕ ЈЕ УЗНЕМИРИЛО?
5

КАСНИЈЕ, ДЕСЕТАК КИЛОМЕТАРА КА ЈУГУ...
АПАЧИ! НА ПОЛА КИЛОМЕТРА ОДАВДЕ! МАЊА ГРУПА! ИДУ НА ИСТОК!
СЈАЈНО! ПОЈУРИЋЕМО ТЕ ЦРВЕНЕ ЂАВОЛЕ!
ПИРСЕ, ФОРМИРАЈТЕ КОЛОНУ ПО ЧЕТИРИ У РЕДУ!
ГОСПОДИНЕ, КОЊИ СУ ПРЕМОРЕНИ, А ПРЕДСТОЈИ НАМ ЈОШ ТРИ ДАНА ЈАХАЊА ДО ТВРЂАВЕ!
ЗАЛИХЕ ВОДЕ СУ НА ИЗМАКУ...
ЈА ОВДЕ КОМАНДУЈЕМ! ИЗВРШИ НАРЕЂЕЊЕ! СПРЕМИ СЕ ЗА НАПАД!
ЗАР СТЕ МИСЛИЛИ ДА ЋЕ БОНАПАРТЕ ДОЗВОЛИТИ НЕПРИЈАТЕЉУ ДА УМАКНЕ! ТО НИКАКО, ПОРУЧНИЧЕ!
У ГАЛОП! ЈУ-ХУУУ!

ПУКОВНИЧЕ! ИЗГЛЕДА ДА СУ ОНО САМО ЖЕНЕ И ДЕЦА!.
ДА! ВИДИМ САМО ДВА РАТНИКА!
КО СУ ДА СУ -НЕПРИЈАТЕЉИ СУ!
ВОЈНИЦИ НАПАДАЈУ! ГЛЕ? КАКО ИМ КОЊИ ПОСРЋУ!
ДЕЦУ И ЖЕНЕ МОРАМО СМЕСТИТИ НА СИГУРНО... ПОЖУРИМО! МОЖЕМО ЈОШ ДА ИМ ПОБЕГНЕМО!

ОВА ПРОКЛЕТА МАЗГА ЈЕ КЛОНУЛА!
НЕ МОЖЕМО ИХ СТИЋИ, ЗАР ВАМ НИЈЕ ЈАСНО? НАШИ КОЊИ СУ ИСЦРПЉЕНИ!
ДИВЉИ ОЛОШУ!
ЈЕДАН ИПАК НИЈЕ ЗБРИСАО!
9

КОЊ МУ ЈЕ МРТАВ, АЛИ ДЕЧКО ЈЕ, ИЗГЛЕДА, НЕОЗЛЕЂЕН!
ВЕЖИ ГА И ЗАГУШИ МУ ГУБИЦУ! ВОЈНИЦИ МОГУ ДА СЈАШУ!
ОВДЕ ЋЕМО ПРЕНОЋИТИ, ПИРСЕ! ДИЖИ ЛОГОР И ПОСТАВИ СТРАЖЕ!
ОХО! СТИГЛА СУ И КОЛА СА ХРАНОМ И ВОДОМ!
НЕКА ВОЈНИЦИ НАПУНЕ СВОЈЕ ЧУТУРЕ И...
ГОСПОДИНЕ, ТО МАЛО ВОДЕ ШТО НАМ ЈЕ ОСТАЛО, МОРА СЕ ДАТИ КОЊИМА!
USA
ТЕК КАД СЕ ОНИ НАПОЈЕ И ОДМОРЕ БАР ДЕСЕТ ЧАСОВА, МОЖЕМО ДА КРЕНЕМО КА ТВРЂАВИ!

ТЕ НОЋИ:
ПИРСЕ, ПРЕМА ОВОЈ МАПИ, ВОДА СЕ НАЛАЗИ НА СВЕГА ПОЛА ДАНА ЈАХАЊА ОДАВДЕ!
ТО ЈЕ СТАНИЦА ПОШТАНСКЕ КОЧИЈЕ! МЕСТО СЕ ЗОВЕ ПОСОС МЕЛИСОС!
ПОРУЧНИЧЕ, ВИ ДОБРО ПОЗНАЈЕТЕ ОВЕ КРАЈЕВЕ! ЗНАТЕ ЛИ НЕШТО О ТОМ МЕСТУ?
СТАНИЦА ЈЕ НАПУШТЕНА ЈОШ ПРЕ ДВЕ ГОДИНЕ! ЛЕЖИ НА КРАЈУ СТРМОГ ПУТА ГДЕ СУ ИНДИЈАНЦИ И ПЛАЧКАШИ НЕКАД ПОСТАВЉАЛИ ЗАСЕДЕ! ТАЈ ИЗВОР ЈЕ ПОЗНАТ ПОД ИМЕНОМ САТАНСКА ВРАТА!
ТУ ЈЕ ПОШТАНСКА КОМПАНИЈА ИЗГУБИЛА ОГРОМНЕ ПАРЕ... САД ЈЕ ОСТАЛА САМО СТАНИЦА, ОДНОСНО ЗАМКА!
МОЖДА ЈЕ ТО ЗАМКА ЗА КОЧИЈЕ, АЛИ НЕ И ЗА АМЕРИЧКУ АРМИЈУ!
ЈА САМ ПУКОВНИК ЕЛЦИН, ГОСПОДИНЕ!
ЧЕТИРИ АПАЧА НА ВИДИКУ! ХОЋЕ ДА ПРЕГОВАРАЈУ! ИМАЈУ ЗАРОБЉЕНИКА – БЕЛЦА!
ЗАРОБЉЕНИКА?!
11

ШТА ЈЕ? ШТА ОВО ЗНАЧИ? ШТА ХОЋЕ ТИ ДИВЉАЦИ? А КО ЈЕ ОВАЈ?
ЗОВЕМ СЕ РИО! ИЗГЛЕДА ДА СТЕ ЗАРОБИЛИ НЕКОГ АГАЧА! ИНДИЈАНЦИ ЖЕЛЕ ДА ТРАМПЕ МЕНЕ ЗА ЊЕГА!
ЧЕТИРИ ДРСКА ЦРВЕНОКОШЦА БИ ДА ПРЕГОВАРАЈУ СА АМЕРИЧКОМ АРМИЈОМ, ЈЕ ЛИ? ХА! ХА!
ЧЕКАЈТЕ МАЛО, ГОСПОДИНЕ! МИ...
ОХ, ЗАБОГА!
ПУКОВНИЧЕ ЕЛГИН, МИСЛИМ ДА ЋЕТЕ САДА ИЗАЗВАТИ ПРАВИ ПРАВЦАТИ РАТ!
ГОТОВИ СМО!
ПИХ! СТВАРНО СИ КУКАВИЦА, ПИРСЕ! ОДВЕДИ ЦИВИЛА У КАМП!
12

КАСНИЈЕ...

НЕ МОЖЕМО ТИ ПОНУДИТИ НИ ВОДУ НИ ХРАНУ, РИО! НАШЕ ТРУПЕ ТРЕНУТНО ЛОШЕ СТОЈЕ СА ЗАЛИХАМА! А КАКО СИ ЗАБАСАО ОВАМО?
ИДЕМ ТРАГОМ ЧОВЕКА ПО ИМЕНУ ГРЕДИ ПЕРИШ! ПРЕТПОСТАВЉАМ ДА ЈЕ ВЕЋ У МЕКСИКУ!

ПИРСЕ!
ОВДЕ САМ, ГОСПОДИНЕ!

УСИЉЕНИМ НОЋНИМ МАРШЕМ УЗ НАИЗМЕНИЧНО ПЕШАЧЕЊЕ И ЈАХАЊЕ, МОЖЕМО СТИЋИ ДО ИЗВОРА ЗА ОКО ШЕСТ ЧАСОВА!
ОБЈАВИ ПОКРЕТ! ПОЛАЗИМО ЗА ДЕСЕТ МИНУТА!

ПУКОВНИК БАШ БРЗО ДОНОСИ ОДЛУКЕ!
ДА! АЛ' БАР НЕЋЕМО БИТИ ТУ КАД СТИГНЕ ГОМИЛА ИНДИЈАНАЦА ЖЕЉНА ОСВЕТЕ!

У ЗОРУ...
ПА, ГОС'Н ПИРСЕ... ПРОШЛИ СМО КРОЗ ВАША САТАНСКА ВРАТА И ИЗБЕГЛИ ИНДИЈАНЦЕ!
ЈОШ КОЈИ МИНУТ, ПА ЋЕМО МОЋИ ДА СЕ НАПИЈЕМО ВОДЕ ДО МИЛЕ ВОЉЕ!
НЕ СХВАТАМ, ПУКОВНИЧЕ, ОВА ОБЛАС БИ ТРЕБАЛО ДА БУДЕ УПОРИШТЕ АПАЧА!
ВОЈНИЦИ СТООЈ!
КАПЛАРЕ, ИДИТЕ И ПОДИГНИТЕ ПОКЛОПАЦ С БУНАРА И ИЗВАДИТЕ КОФУ ВОДЕ!
РАЗУМЕМ!
ЗАСЕДА!
У ЗАКЛОН! У ЗАКЛОН!

БОГМЕ, ПРОПИСНО СУ НАОРУЖАНИ!
ПУЦАЈУ ОДОЗГО, СА ЗАПАДНЕ СТРАНЕ!
ЗА ДАНА НИКО НЕЋЕ УСПЕТИ ДА ИЗВУЧЕ ВОДУ ИЗ БУНАРА!
ЧЕКА НАС ЈОШ ЈЕДАН ДУГ И ЈЕДАН ДАН!
МАЛО КАСНИЈЕ...
ОВА ПРОСТОРИЈА БЕ МИ ПОСЛУЖИТИ КАО ШТАБ! РАСПОРЕДИ КОЊЕ И КОЛА С ПРОВИЈАНТОМ ИЗА ЗГРАДЕ, ВАН ДОМАШАЈА ВАТРЕ!
РАЗУМЕМ! РЕЋИ ЋУ ВОЗНИЦИМА ДА ОДБИЈАЈУ НАПАД ДО МРАКА, А ОНДА ЋЕМО ПОКУШАТИ ДА СТИГНЕМО ДО БУНАРА!
15

СУНЦЕ ЈЕ ВИСОКО НА НЕБУ... ОРЛОВИ ЛЕШИНАРИ КРУЖЕ НАД КЛАНЦЕМ КАО ДА НАСЛУЊУЈУ ДА ЋЕ ЗА ЊИХ БИТИ ЈОШ ГОЗБЕ...
МИСЛИШ... Д... ДА ЋЕМО ИЗДРЖАТИ ДО ЗАЛАСКА?
НЕ ЗНАМ! ЈЕЗИК МИ СЕ ПОТПУНО ОСУШИО! АКО НЕ ПОПИЈЕМ БАР ГУТЉАЈ, ЈА...
ВИДИШ ЛИ ДА СЕ ГОРЕ НЕШТО КРЕЋЕ?
ОПКОЉЕНИ СМО, ПИРСЕ! САТЕРАНИ К'О ОВЦЕ У ТОР!
'ЕЈ, РИО! ШТА ТО РАДИШ?
ТРЕБА МИ КОШУЉА И ПОЈАС!
ОВОМ МОМКУ ВИШЕ НИСУ ПОТРЕБНИ!
РИО, ПУКОВНИК ЖЕЛИ ДА ВАС ВИДИ!
16

ПОЗНАЈЕШ ЛИ ОВАЈ КРАЈ, РИО? КАЊОН КОЈИМ СМО СТИГЛИ ПРЕПРЕЧИЛИ СУ ОНИ ДИВЉАЦИ!
ТАЧНО! УХВАЋЕНИ СМО У МИШОЛОВКУ!
АЛ' МИ ЗАТО ДРЖИМО БУНАР! И ОНИ ЋЕ ДА ОЖЕДНЕ!
ПУКОВНИЧЕ, ОВО МЕСТО СЕ ЗОВЕ ПОСОС МЕЛИСОС ШТО НА ШПАНСКОМ ЗНАЧИ „ИЗВОРИ БЛИЗАНЦИ"! ТАМО, НА ГРЕБЕНУ, НАЛАЗИ СЕ ЈОШ ЈЕДАН БУНАР!
АПАЧИ ИМАЈУ И ХРАНЕ И ВОДЕ НАПРЕТЕК! АКО СУ НАУМИЛИ, МОГУ НАС ОВДЕ ДРЖАТИ КОЛ'КО ЖЕЛЕ!
И... ИМАЈУ С... СВОЈ ИЗВОР!
ТО ТАКО НЕ МОЖЕ! ШАЧИЦА ДИВЉАКА ДА ЗАРОБИ АМЕРИЧКЕ ВОЈНИКЕ! НЕЋУ ДОПУСТИТИ!
ПУКОВНИЧЕ, ОНИ ЋЕ СТРПЉИВО ЧЕКАТИ ДОК СВИ НЕ ПОЦРКАМО ОД ГЛАДИ И ЖЕЂИ!
ВАЖНА ЈЕ ТАКТИКА! НАТЕРАЋУ ИХ ДА ИЗВИРЕ ИЗ ЗАКЛОНА И ДОЂУ ОВАМО!
БОНАПАРТЕ, СЈАЈНИ ТАКТИЧАР, НАЈВЕЋИ ВОЈНИ ГЕНИЈЕ БИ САД...

ТРЕБА ИХ РАЗЈУТИТИ, ТАКО ДА ИМ ПАЖЊА ПОПУСТИ! ТО ЈЕ БОНАПАРТИНА ТАКТИКА!
КОЛИКО ЈА ВИДИМ, ОБРУЧ ЈЕ ЗАТВОРЕН, ОПСАДА ТРАЈЕ, А ТО ЈЕ ДЕЛО ЊИХОВОГ ТАКТИЧКОГ ГЕНИЈА...
ЊЕГОВО ИМЕ ЈЕ ЏЕРОНИМО!
ЗАРОБЉЕНИК! ОБЕСИЋУ НОЈАС ТОГ ЂАВОЛА! У ЗОРУ, КАД ПА ТВОЈ ЏЕРОНИМО ВИДИ КАКО ВИСИ, ЗАБОРАВИЋЕ НА ОПРЕЗ!
ДОВИ ЋЕ ТАЈ ПРАВО ОВАМО, ПРЕД НАШЕ ПУШЧАНЕ ЦЕВИ!
УХ! УУУХ!
ДА ОБЕСИТЕ ИНД...

ВОДЕ...
МОМЧЕ, НАДАМ СЕ ДА ИМАШ ЈОШ ТОЛ'КО СНАГЕ ДА ИСКОЧИШ КРОЗ ПРОЗОР И ПОТРЧИШ!
ПАО ЈЕ МРАК И ПОД ОКРИЉЕМ НОЋИ ИЗНУРЕНИ ВОЈНИЦИ СУ НАЈЗАД МОГЛИ ДА УТОЛЕ СВОЈУ ЖЕЂ...
ПОБЕГАО! ЗАРОБЉЕНИК ЈЕ НЕСТАО! КАКО?
Н... НЕ ЗНАМ! Н... НИГДЕ ГА НЕМА!
РИО! ДОВЕДИ МИ ТОГ ЦИВИЛА!
А ЗА ТО ВРЕМЕ...
USA

КАСНИЈЕ:
ДОК МИ ПИЈЕМО ВОДУ И САХРАЊУЈЕМО ПОГИНУЛЕ...
...ОНИ ЋЕ УНИШТИТИ СУ НАШУ МУНИЦИЈУ!
РИО, ТИ СИ ОСЛОБОДИО ОНОГ ИНДИЈАНЦА?
ТВОЈ ПУКОВНИК ЈЕ СИШАО СУМА! ОН НЕ САМО ДА ПРОУЧАВА НАПОЛЕОНА, ВЕЋ ЗАМИШЉА ДА ЈЕ ОН НАПОЛЕОН!
САКРИЈ СЕ НЕГДЕ, РИО! КАД РАЗМИСЛИ ХЛАДНЕ ГЛАВЕ, МОЖДА ЋЕ...
ПИРСЕ!
ПУКОВНИЧЕ, ЦИВИЛ РИО НИЈЕ ВИШЕ ОВДЕ!
ПОЈУРИО ЈЕ КА ОНИМ ДИВЉАЦИМА! МОЖДА СУ ГА СРЕДИЛИ?
ПИРСЕ! УБЕЂЕН САМ ДА НАС ЈЕДАН ОДВАЖАН ПОТЕЗ МОЖЕ ИЗВУЋИ ИЗ ОВЕ ЗАМКЕ! БОНАПАРТЕ БИ НАМ СЕ ДИВИО!
УХ... ОДВАЖАН ПОТЕЗ...
У ЗОРУ, УПОТРЕБИЋЕМО НАЈУБОЈИТИЈЕ ОРУЖЈЕ КОЊИЦЕ! САБЉАМА ЋЕМО ПРОКРЧИТИ ПУТ КРОЗ КАЊОН ДО СЛОБОДЕ!
САБЉЕ... АЛИ, ГОСПОДИНЕ...
ИНДИЈАНЦИ СЕ КРИЈУ У БРДУ... ПОКОСИЋЕ НАС...
...РАЗУМЕМ, ПУКОВНИЧЕ! ПРЕНЕЋУ НАРЕЂЕЊЕ!
20

У ЦИК ЗОРЕ, ИЗ ПРИКРАЈКА, ВИСОКИ ЧОВЕК ПОСМАТРАО ЈЕ КАКО СЕ ПРЕОСТАЛИ КОЊАНИЦИ УДАЉАВАЈУ С ИСУКАНИМ САБЉАМА У РУЦИ...

НЕ ВЕРУЈУЋИ СВОЈИМ УШИМА, РИО ИХ ЈЕ У ЧУДУ ПРАТИО ПОГЛЕДОМ КАКО СЕ ГУБЕ У КЛАНЏУ...

НЕКОЛИКО ЧАСОВА КАСНИЈЕ...

ИСЦРПЉЕН, ВИСОКИ ЧОВЕК ЈЕ УЗЈАХАО КОЊА И МИРНО КРЕНУО. АПАЧИ СУ ПЛАТИЛИ ДУГ...

КРАЈ У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

ДУХОВИТИ КОМПОЗИТОРИ

ПЕТ ПАСТРМКИ ПОСЛЕ КОНЦЕРТА

Уметници и свиње цењени су тек после смрти, имао је обичај да каже Макс Регер

Уз име Ђоакина Росинија, великог италијанског оперског композитора с почетка прошлог века, везано је сијасет анегдота које га откривају као веома духовитог човека. Једном приликом на проби оркестра којим је дириговао Росини, неки музичар је уместо тона еф погрешно одсвирао фис. Росини је одмах приметио грешку и најљубазнијим гласом му се обратио:

– Драги пријатељу, ваш фис сјајно звучи и морам вам признати да ми се необично свиђа. Ипак бих вас замолио да сада уместо њега одсвирате тон еф који овде боље пристаје. Свој дивни фис моћи ћете да употребите другом приликом!

Други пут су неки музички стручњаци питали Росинија за мишљење може ли извесна певачица да пева у „Teatro della Scala". Росини је одговорио: „То не, али би могла да пева sulla scala del Teatro" („на степеницама Позоришта" – игра речи, јер име чувене опере у Милану, La Scala, значи „степениште").

Памти се и да је Росини, када је чуо колико ће коштати споменик који ће му подићи у Милану после његове смрти, узвикнуо:

– За ту суму ја сам спреман да се до краја живота лично излажем на тргу у Милану!

Изгледа да се по духовитости Росинију „опасно" приближио немачки пијаниста и композитор Ханс фон Билов (1830-1894). На једном концерту Фон Билов је на крају одсвирао тешку и дугачку Бахову фугу. Аплауз никако није престајао, а уметник се већ уморио од клањања, па рече: „Даме и господо, ако не престанете одмах са аплаузом, свираћу вам целу фугу још једном!"

Фон Билов је био чувен и по духовитости

Фон Билов се „прославио" и својом анализом Шопенове 24 прелиде, којом је доказао да има више него бујну машту. Сваком прелиду смислио је наслов, а ево како изгледа његово тумачење деветог по реду, који је назвао „Визија":

„Шопен мисли да је изгубио моћ изражавања. Одлучан да открије да ли је његов ум још у стању да ствара идеје, удара се чекићем по глави (овде шеснаестине и тридесет двојке тачно одсвирати. То су ударци чекића). У трећем и четвртом такту чује се како крв капље (трилер у левој руци). Очајан је, нема инспирације (пети такт); поново се удара чекићем, али јаче (две тридесет двојке једна за другом у крешенду). Снага му се враћа – А-дур. Смирен је, поново је у Е-дуру и задовољно завршава прелид."

Уз печење и салата

И Брамс је, изгледа, био духовит. Једном је пратио на клавиру виолончелисту који није био дорастао занату, па је композитор свирао све гласније и гласније не би ли „покрио" фалш тонове виолончела. У једној краткој паузи челиста добаци Брамсу:

– Свирај тише, ја себе више не чујем!

– Е, баш си срећан! – одговори му Брамс.

Јоханес Брамс се родио 1833. у Хамбургу, али је од своје двадесет девете године стално живео у Бечу. Из тог доба потиче још једна причица о духовитом Брамсу коју је својим студентима радо причао стари професор Вацлав Ведрал, оргуљаш и композитор родом из Прага, Дворжаков ученик који је цео свој стваралачки период живота провео код нас, у Шапцу, Пожаревцу и Београду. Ведрал је као студент музике једном срео уваженог Брамса у парку како слуша кон-

МРАВИ ШУМАРИ

Мрави преобраћени у шумаре – то није мотив из неке научно-фантастичне приче. Можете их видети на делу у Републици Немачкој, североисточно од Хамбурга, у Мелнским шумама. Хајне Рупертсхофен, пензионисани службеник тамошњег резервата за воде и шуме, запазио је њихов велики допринос развоју шумског богатства. Преносећи стално семенке дрвећа, мрави засејавају тло; хранећи се паразитима, биљним вашима и црвићима, настањеним у стаблима и на лишћу они поспешују бујање четинара. Али, како вештачки повећати број мравињака да би благотворни учинак вредних инсеката био што већи? Господин Рупертсхофен је успео да то постигне

тако што је усред појединих мравињака побадао по једну дрвену облицу пуну рупа. После извесног времена у свакој од њих населила би се нова, млада краљица. Довитљиви пензионер вадио је затим облицу из мравињака и пресељавао краљицу на неко ново место. На тај начин добио је много нових мравињака – више од 800 колонија. Сада их продаје широм Немачке, па чак и извози.

церт блех-музике. Зачудио се:

– Маестро, зар ви слушате и ово?

– Драги младићу, уз печење је потребна и салата – одговорио је Брамс.

Ако је допуштено такво поређење, Брамсова музика и данас је „печење", док је добри Ведрал углавном компоновао „салату".

Илустровао: Љубомир Милојевић-Љубац

Изгледа да је храна и те како подстицала Брамсову духовитост. Памти се, тако, његова посета неком виноградару. После ручка домаћин је из подрума донео боцу вина, пажљиво је отворио и свечано објавио:

– Господо, ово је Брамс међу мојим винима.

– Донесите нам, онда, боље једног Баха – испали Брамс.

Када се љутио, Брамс није баш бирао речи, али и то је чинио на духовит начин. Једном се код свог пријатеља посвађао са друштвом, дограбио шешир и капут и одјурио. На излазу га је домаћин сустигао и покушао да га умири. Али, пре него што је залупио вратима, Брамс је још стигао да добаци:

– Ако сам некога заборавио да увредим, молим за извињење!

Крв није мастило

За Макса Регера, чувеног пијанисту и композитора друге половине 19. века, тврдило се да има три особине: много компонује, много једе и много се шали, па и на „црн" начин:

„Уметници и свиње цењени су тек после смрти", говорио је.

Једном је Регер свирао клавирску деоницу у познатом „Пастрмка" квинтету Франца Шуберта. После концерта нека усхићена обожаватељка послала му је пет великих пастрмки. Регер се одмах снашао:

– Поштована госпођо, најлепше вам захваљујем и уједно вас обавештавам да ћу ускоро свирати Хајднов „Воловски менует"!

Ни Регер није заостајао, нарочито у црном хумору

А када је после једног дворског концерта нека млада принцеза гласно и са висине разговарала са Регером, занимајући се највише за деоницу фагота, на њено питање „Да ли музичари те тонове производе устима?", Регер је врло озбиљно одговорио:

– Ја се бар надам, ваше височанство!

Једном је неки млади композитор хтео посебно да се истакне у друштву Макса Регера, па је изјавио:

– Ја сам своје песме писао крвљу свога срца..."

Регер га је врло брзо спустио на земљу:

– Ја своје пишем мастилом!

Музикус

ПРОРОЧАНСКИ СНОВИ

Један човек је сањао да је отварао текући рачун у тренутку када су два наоружана разбојника упала у банку. Сан је био толико живописан да је следећег јутра човек пожелео да га исприча једном пријатељу. Нешто касније, тог истог дана, човек је отварао рачун баш у време када је банка опљачкана, тачно онако како се то десило у његовом сну.

По мишљењу Дејвида Рајбека, психолога из Атланте, САД, приче као што је ова показују да људи могу да буду нарочито пријемчиви за натчулна искуства док сањају. Анкетирајући 433 студента оба пола, Рајбек је закључио да је један од дванаест испитаника заиста имао паранормалне снове, а више од половине тих снова, каже он, били су видовњачки.

У својој књизи „Снови који су се обистинили" Рајбек говори о читавом низу таквих снова о којима су га известили његови пацијенти. Једна жена, на пример, пробудила се сва ужаснута и испричала своме мужу како је сањала да ју је ударила локомотива. Неколико недеља касније она је смртно настрадала у тренутку када је покушала да спасе своју кћерку која је неопрезно излетела пред воз. Друга жена је, док је била на летовању, сањала да су јој лопови опљачкали кућу. Убрзо је сазнала да је у њеној кући заиста била провала и да су украдене управо оне ствари које је видела у сну.

Рајбек сматра да паранормални снови могу да се подстичу.

– Људи треба да записују своје снове и размисле о томе да ли би оно што су сањали могло да постане јава – каже он. – Ако им се неки сан учини као упозорење, треба да предузму све што је, по њиховом мишљењу, потребно да се предупреди такав догађај.

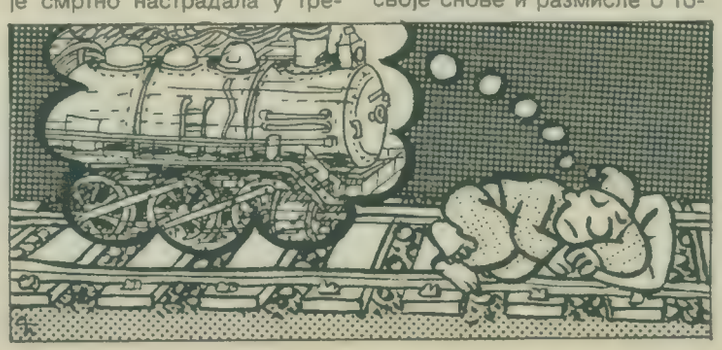

Илустровао: Растко Ћирић

Али, психолог Вилијам Домхоф са Калифорнијског универзитета у Санта Крузу сматра да ти снови уопште нису видовњачки.

– Већина њих – напомиње Домхоф – чиста су случајност. Други су невероватно проницљиви, али не и видовњачки. На пример, сретнете стару пријатељицу и помислите како она не изгледа здрава. Потиснете ту мисао. Онда сањате да жена умире. Кад две недеље касније сазнате да она болује од рака, помислићете да сте сањали пророчански сан. Међутим, ствар је у томе што сте на јави уочили да с њом нешто није у реду.

ОСТВАРЕНИ САН РАСИПНОГ ПРИНЦА

ПАЛАТА ЉУ

Краљевски павиљон у Брајтону градило је, мењало, прекрајало и дограђивало неколико архитеката. Резултат, који се и данас може видети, архитектонска је лудорија, како кажу једни, пуслица од архитектуре, како тврде други. На слици горе је последња верзија грађевине, дело славног британског неимара из 18. века Џона Неша, чији су нацрти, невероватна мешавина стилова, приказани на доњој слици у попречном пресеку.

Краљевски павиљон у Брајтону на југу Енглеске, кога љубитељи сматрају архитектонском посластицом а критичари инспирацијом за Дизниленд, подигнут је за тадашњег пустог и екстравагантног принца од Велса, британског престолонаследника и касније краља Џорџа IV, најстаријег сина краља Џорџа III и краљице Шарлоте Доротеје рођеног 1762. године

Данас на Павиљону нема ни трага од сеоске куће у коју се двадесетчетворогодишњи престолонаследник уселио са својом, у почетку тајном, шест година старијом невестом непожељне католичке вере и двоструком удовицом госпођом Маријом Аном Фицхерберт којом се оженио 1785. и повукао у Брајтон да би живео „као обичан човек" што, све да и није био будући краљ, није био

Њихови пријатељи, млада господа и даме из највиших лондонских кругова, прихватили су романтику сеоског живота и тајне свадбе и редовно су их посећивали. Тако се Брајтон, од сасвим непознатог и безначајног рибарског сеоцета, напречац претворио у најпомодније европско купалиште и састајалиште

Љубавно гнездо и после развода

Сеоска кућа убрзо је постала сувише тесна а и принчев животни стил захтевао је већу и гиздавију резиденцију и – од дана када се у њу уселио 1786. године, па све до 1820 када је постао краљ, кућу су дограђивали, прекрајали и мењали водећи енглески архитекти

Сва та непрекидна проширења, улепшавања и, с тим, и промена намештаја коштала су више од 750.000 долара, наравно у британским фунта-

Дворац као из источњачке бајке с куполама, минаретима, кулама, стубовима свих могућих стилова већ сто шездесет девет година запањује посетиоце Брајтона на мору. Откуд таква грађевина где јој место није?

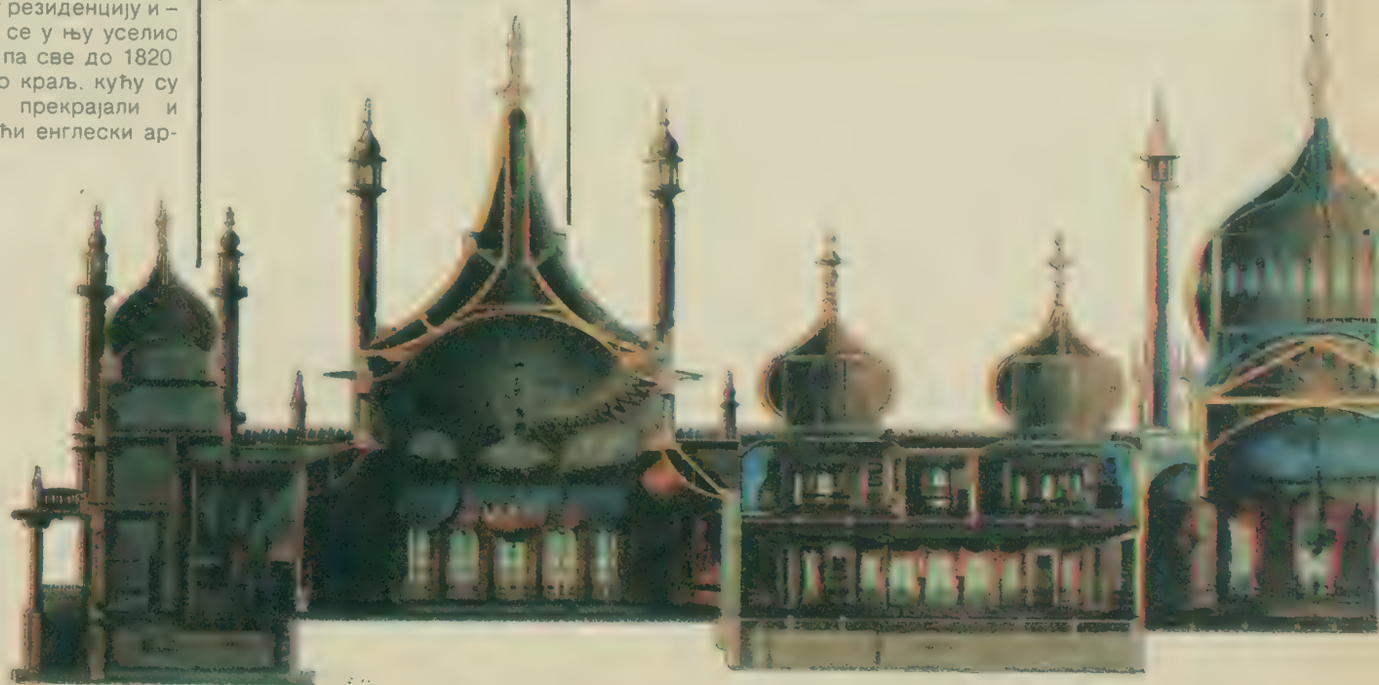

ЉУБАВИ И ДУГОВА

ма, што је и данас поприлична свота, а у оно време била је без претеривања астрономска. Поданици Британске круне, то јест Енглези, почели су да гунђају и свог будућег владара да оптужују за расипништво.

На такве приче не би тај будући краљ ни обратио пажњу да се није нашао у дуговима које није имао од чега да врати. И, како се снашао? Сасвим фино и у свом ноншалантном стилу.

Удесио је да се његов грађански и непожељан брак поништи под условом да му Парламент исплати све дугове. Чак се, Парламенту за љубав, 1795. године несрећно оженио принцезом Каролином од Брунсвика коју није очима могао да гледа због чега га је критиковала цела нација. Ватрена љубав с Маријом Аном трајала је све до 1815. године. Наравно у Брајтону.

Радове на њиховом љубавном гнезду ништа није могло да прекине и читава историја тог Краљевског павиљона сведочанство је маште, вештине и банкрота – неколико грађевинских фирми пало је под стечај када је принцу понестало новца, а оне нису могле да се разведу и од Парламента наплате дугове.

Кинеско-исламска комбинација

Тада помодни архитект Хенри Холанд први је почео да мења сеоску кућу претворивши је у неокласицистичку вилу. Он је направио нацрт инспирисан том истом сеоском кућом и ново здање повезао с првобитном великом централном куполом. Резултат је била елегантна вила с великим испупченим прозорима и балконима од фино урађеног кованог гвожђа. Преко балкона су, касније, подигнути зелени балдахини. Посао је трајао мање од годину дана с радном снагом од сто педесет разних мајстора.

Вила је била лепа, али није дуго трајала. Нову промену извео је такође помодни архитект Виљем Порден. Он је замислио да принчева кућа треба да изгледа кинески и принцу су дати узорци кинеских „тапета".

Његово височанство није требало дуго наговарати. Кинески стил га је потпуно очарао и надахнуо да своју резиденцију промени и изнутра. Дотадашњи прекрасан француски намештај замењен је кинеским од лажног бамбуса, а по зидовима чилих боја висили су кинески свилени украси и теписи.

Архитект је мислио о свему и својим даром запажања успео је да изненади и самог принца када је пред њега изнео нацрте за штале његове ергеле расних коња тик уз Павиљон. Над шталама се уздизала величанствена купола, али не кинеска већ у стилу исламских индијских грађевина.

Височанство је било одушевљено. До те мере да је захтевало да се цела зграда, боље рећи већ почетак комплекса зграда, промени и направи у том истом стилу. Остварење овог амбициозног плана морао је мало да одложи јер се поново нашао у дуговима до гуше.

У рукама славног Џона Неша

Али, био је дете среће. Године 1815. проглашен је за принца регента, човека који ће обављати краљевске послове и дужности уместо његовог умно поремећеног оца Џорџа III. Нови положај донео је принцу нове приходе и поново је могао да се посвети комплетирању своје палате у Брајтону.

Овога пута да принчев сан претвори у јаву пао је у део архитекти Џону Нешу који је подигао многе монументалне грађевине по Лондону и другим крајевима Енглеске и био један од њених најистакнутијих неимара.

Схвативши да престолонаследник само отприлике зна шта хоће, Неш је пустио машти на вољу и додао Краљевском павиљону још прегршт купола, низ минијатурних пагода, редове витких стубова с капителима у облику лотосовог цвета и понеки сасвим необјашњиви захват из архитектуре готског стила.

Ни унутрашњост није занемарена. Неш је саградио две велелепне одаје: музичку собу и салу за банкете. Обе су биле огромне, имале кровне конструкције у облику купола украшених сликама и рељефним фигурама црвене, златне и плаве боје. Живописни кинески змајеви извијали су се преко таваница и обавијали око врата.

Споредним просторијама посвећена је велика пажња. Неш је направио огромну кухињу у чијем је сваком углу поставио по висок и витак стуб од ливеног гвожђа украшен на врху палмовим лишћем од бакра. Ови стубови носили су таваницу и тада је ливено гвожђе први пут употребљено у британској архитектури.

Краљица Викторија га неће

Време је пролазило и принц регент је 1820. године постао британски краљ Џорџ IV. То му је везало руке и, на своју велику жалост, ретко је имао времена да борави у палати својих снова. Умро је 1830. без потомства и на престо је сео његов млађи брат војвода од Кларенса под именом Виљем IV.

Како је и он склопио очи без наследника, будући да су му сва деца помрла пре њега, британска круна припала је, сасвим неочекивано, осамнаестогодишњој принцези Викторији, кћерки његовог млађег брата војводе од Кента који је умро када је Викторија имала осам месеци. Тако је на британски престо стицајем околности села жена мада је Џорџ III имао петнаесторо законите деце.

Краљици Викторији, која је имала много деце, Краљевски павиљон уопште није одговарао. Намештај из њега је однет и здање је зврјало празно и запуштено све док га од Круне нису откупили и вратили му пређашњи сјај становници Брајтона.

И данас је тамо, тај Тај Махал на морској обали, и сваке године на хиљаде посетилаца диви се или чуди овој архитектонској лудости, остваренom сну расипног принца и краља.

Б. Д.

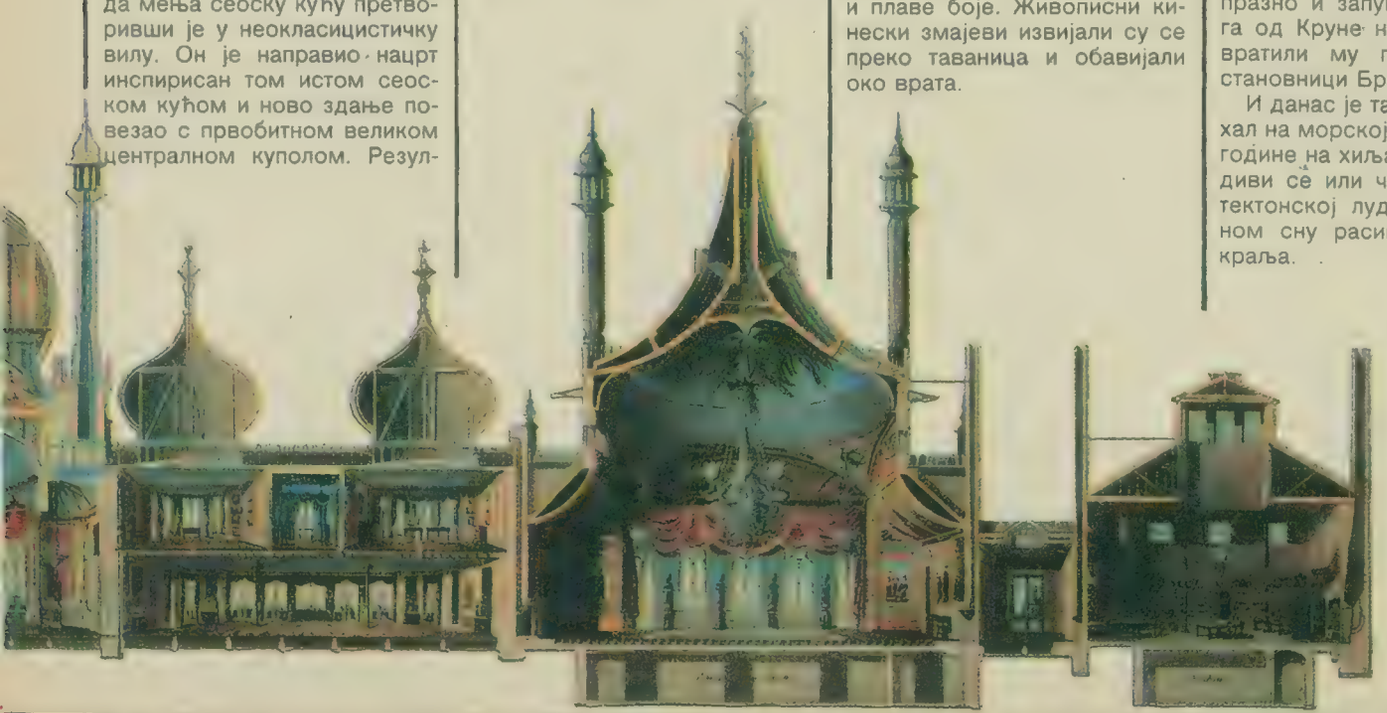

НАУЧНА ФАНТАСТИКА

Уређује
др Зоран Живковић

ВОЛТ ШЕЛДОН

ЛОВЦИ

Свемирски брод лежао је у долини, баш као што су извештаји говорили. Лон и Џени могли су га сасвим лепо видети са врха гребена.

„Наставићемо са ходом", огласи се Лон напокон. „Повући ћемо се дубље у брда. У кањону Чара постоји и један поточић".

„А шта када и они дођу до Чаре?"

Лон се лагано окрену. Очи су јој биле попут неупаљеног труда, задимљене, али не и распаљене. Неће се ни распалити. Увек је тако поступала, на свој женски начин: тиха и стрпљива, увек га је пратила, где год да би се упутио. Била му је жена. Пратила га је ћутке још од мучама прождраног града, када су бомбе из свемира почеле да падају и када су се тамни димни стубови почели посвуда уздизати, као мрачни споменици. Одрала је своје лепе руке помажући му да сагради колибу и перући рубље у поточићу; раскрварила их је касапећи дивљач коју је он уловио.

Нису били сами. Било је и других који су се склонили у високе планине, кичму читавог континента, али су се растурили међу обронцима и кањонима настојећи да остану што ближе својим брвнарама, пећинама и кућицама што су их на брзину подигли од блата.

„Па, кад стигну до Чаре..." Лон слеже раменима.

„Знам, знам. Није требало ни да питам. Сувише је то крупна ствар да би сада о њој требало мислити".

Он помисли: када је нешто тако крупно у питању, ум једноставно одбија да се бави тиме. Просто настављате да радите оно што већ радите.

А онда, поглед му ухвати некакав светлосни одсјај при дну падине. Нешто се налазило тамо, на удаљености од само неколико стотина метара. Он напреже очи и ускоро разабра неке сиве прилике како се успињу према њима. Светлосни одсјај потицао је од сунчевог одбљеска са неког од њиховог необичног оружја.

„Пожури, Џени!"

„Идемо у колибу?"

„Не, не. Мораћемо да напустимо колибу – наићи ће на њу већ данас или сутра. Идемо у кањон Чара..."

И тако пожурише пут севера. Он још једном баци поглед према оној застрашујућој ствари у долини, тамо у сувој равници. Брод је био већи од читавог градског блока; имао је облик пројектила и блистао попут огледала. Био је управо онакав какав је и очекивао да буде: радио-извештаји протеклих месеци били су пуни описа сличних летелица. А онда су радио-станице, једна за другом, ућутале, како су градови и сами падали.

Држали су се и даље гребена остајући све време у сенци дрвећа. Ту је било свежије. Нису трчали, али су газили крупним корацима.

Бацивши поглед улево, Лон је могао да види делове закривеног неба, као и велику кружну долину што се протезала према западу. Повремено је био у стању да осмотри и ловце који су се по дијагонали успињали уз обронак, као да намеравају да им пресеку одступницу. Иако неразговетно, повремено је могао да чује и њихове мукле гласове.

Доспевши до северне ивице гребена, Лон и Џени кренуше низ падину. Улаз у кањон Чара, пукотину у планинском ланцу с њихове десне стране, био је сада удаљен можда нешто мало више од једне миље. Иза њих се огласи прасак оружја и његов одјек расплину се истог часа по околним брдима. Прасак је долазио са врха гребена иза њих, што је значило да их ловци и даље следе.

У подножју падине наиђоше на исушено корито неког поточића. Лон га прескочи једним кораком и пружи руку да помогне Џени, али се она оклизну уганувши глежањ.

„Ох, Лоне!"

„Мораћеш да наставиш, драга – морамо даље!"

Помогао јој је обујмивши је руком око паса. Није му било тешко да види како једва издржава бол. На помало смешан начин кривила је усне сваки пут кад би јој озлеђена нога додирнула тло настојећи, истовремено, да јој се ништа не види на лицу.

Он се загледа у то лице задивљен на свој уобичајен, тихи начин. Црте су јој још биле благе и танане, још увек попут најфинијег порцулана. У читавој њеној појави још је било оног благог сажаљења, чак и после свега што се у међувремену догодило. Он се одједном присети шта је рекла пре скоро годину дана када се сила уљеза први пут огласила с неба. Домаће летелице дигле су се да их пресретну бљујући ватру... и неколико инвазионих бродова било је уништено. Лон и Џени и сами су били сведоци када је један од њих експлодирао над самим градом. Претворио се у велику наранџасту куглу која као да је висила у ваздуху, а онда је стала да расте и да се обрће око себе док је густ дим витлао око ње попут раздеране коже. И Џени је чак и тада рекла: „Јадници... јадни они тамо унутра!"

А онда су кренули у бежанију. Имали су, при том, више среће од многих других. Будући да је радио у једној омањој фабрици ваздухоплова, Лон је и сам

имао један мали авион. Пошли су пут запада летећи искључиво ноћу како би избегли оне блиставе пројектиле, каткад би испросили, а каткад и крали гориво. Приликом слетања у планинама оштетили су авион тако да су његови делови могли једино да им послуже при изградњи колибе. Зачу се још један прасак, овога пута веома близу. Лон једва нагна себе да окрене главу. Ловци су се готово спустили низ обронак. Махали су и дозивали један другог.

„Онамо!"

И Лон поведе Џени међу крошње неког белокорог дрвећа.

Држао ју је сада још чвршће, готово је носећи. Срце му је жестоко тукло. У ногама му је севало. Џени – његова крхка Џени – била је претешка.

Лон се изненада спотаче и Џени паде заједно с њим. Лежали су тако, сред корења белокорог дрвећа, једно преко другог. А онда, погледавши се у очи, схватише да нису у стању да крену даље.

Узвици ловаца у међувремену су постали још гласнији.

„Ништа не осећам", примети Џени. „Чудно. Ни гнев, ни страх, нити ишта друго".

А онда се стопише у чврст загрљај.

„Радује ме што смо заједно", рече Џени једноставно.

Иза њихових леђа зачу се звук шибља које се ломи.

Лон се нагло усправи. Окренувши се лицем у правцу из кога су звуци долазили, он стегну шаке. У очима му је титрао дивљи пламен. „Проклети били! Проклети били!" повика.

„Ништа се ту не може изменити", огласи се Џени. „Поступају по свом, баш као што ловци увек чине!"

У гласу јој није било нимало гнева.

Једно створење изби пред њих између белокорих стабала, а онда застаде загледавши се најпре у Лона, па у Џени која је и даље лежала на тлу. Чинило се као да је и сам био помало уплашен. А онда подиже оружје.

Лон му узврати поглед упијајући сваку, и најмању, појединост. Био је то његов први поглед изблиза на једног од уљеза са планете чије је име било Земља, треће по реду од Сунца, и са само једним Месецом.

Очекивао је да оружје плане питајући се истовремено да ли ће му уопште чути звук.

Илустровао: Добросав Боб Живковић

ХИТ ХИТ ХИТ

РАЗГОЛИЋЕНИ БОГАТАШ

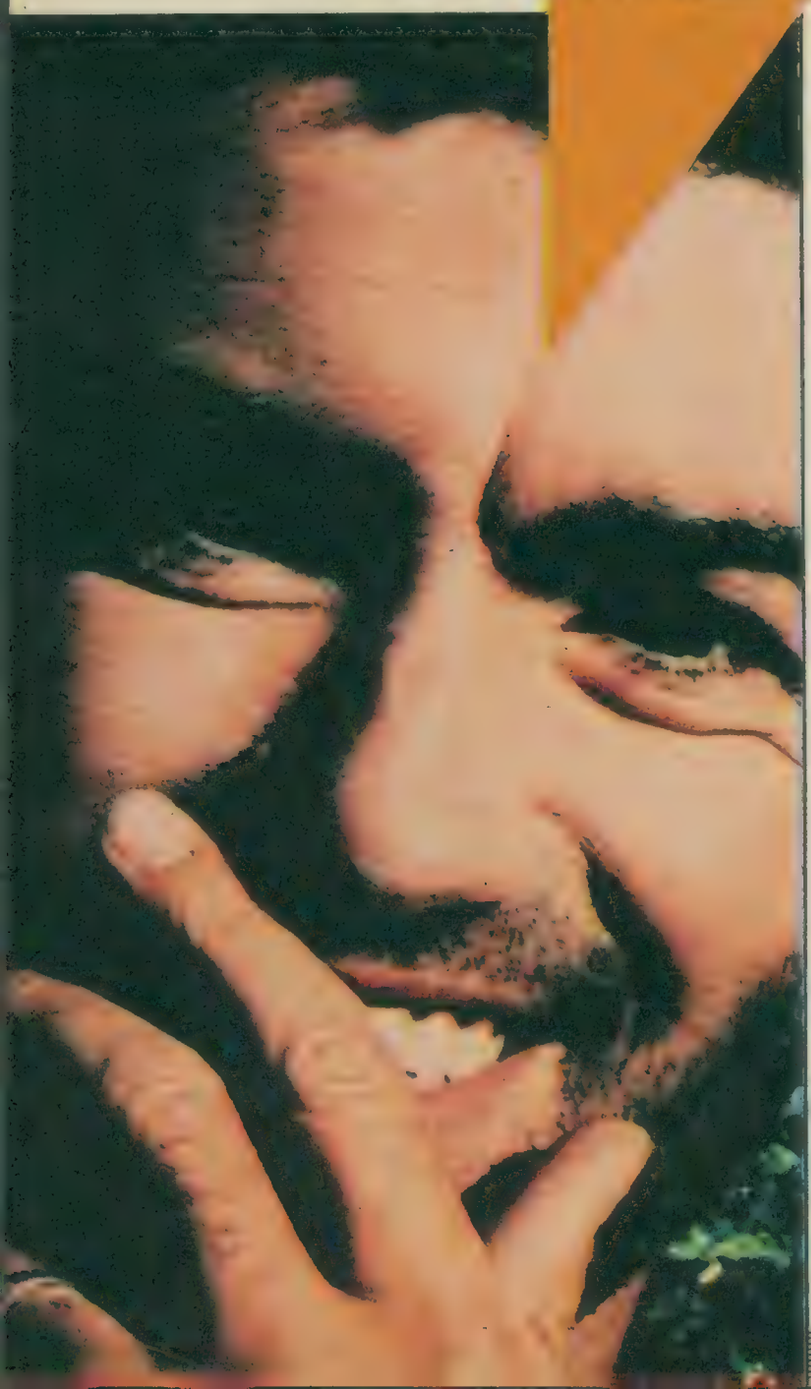

После трогодишње паузе Џорџ Мајкл је објавио нову плочу „Listen Without Prejudice Volume 1" и с лакоћом потврдио да је једна од највећих светских звезда. Друга плоча донела је и пуно промена. Сложена и помпезна продукција плоче „Faith" овог пута је замењена једноставнијом, класичнијом а песме су много мелодичније. Изненадио је још једном новином: одлучио је да не наступа на концертима, не снима више видео спотове и не даје интервјуе. Одлуку о наступима уживо је променииo јер се појавио на чувеном фестивалу „Rock in Rio" половином јануара а у осталом је остао доследан. Поводом плоче дао је енглеској штампи само три интервјуа из којих доносимо неке његове изјаве

– Циљ ми је био да снимим плочу која ће у потпуности бити моје ауторско дело. До сада сам увек правио неке компромисе. Мислим да је плоча из више разлога у супротности са владајућим трендовима. Схватио сам да нисам имао много избора. Никада нисам снимио плочу која је личила на претходну. Да сам направио плочу која би била наставак албума „Faith", био бих врло незадовољан.

Зашто је одлучио да се више не појављује у видео спотовима?

– Решио сам да сам режирам видео за песму „Freedom 90" и да се у њему појављују врхунски манекени који би отварали уста уместо мене, а да мене не буде нигде. Ирониja је у томе што је спот доживео тако велики успех највероватније због прелепих манекеника. Сама песма говори о промени коју сам доживео, не желим више да продајем себе, већ да радим оно у чему сам најбољи, да пишем песме. Иако сам се дуго времена осећао сасвим пријатно на снимању видео спотова, они су ме у исто време удаљавали од једине ствари која ме чини заиста срећним, а то је компоновање и снимање плоча.

Моја одлука не значи да више уопште неће бити спотова са песмама Џорџа Мајкла, само што се ја нећу појављивати у њима. Не тврдим да никада више нећу снимати видео спот, али ако мој живот буде текао онако како сам планирао, нећу крочити пред камеру.

Сигуран сам да већина људи мисли како је моја одлука да више не дајем интервјуе само још један рекламни трик, жеља да скренем пажњу на себе. Време ће их уверити у супротно. Ја не верујем да сам био важан самим тим што сам поп звезда. Сви желе да буду звезде, и ја сам то желео и уложио сам много труда да бих успео. Али, тада сам се осећао бедно и не бих желео да кроз то поново прођем. Наравно, нисам толико глуп па да мислим како ћу и следећих 10 или 15 година бити у центру пажње. Ствари које су ми се дешавале током каријере надахнуле су ме за песму „Praying For Time". То је био мој начин да схватим зашто је људима тако тешко да буду добри једни према другима. Вероватно зато што смо одгајани да зграбимо све што можемо пре но што то неко други учини. Људи немају времена за саосећање.

Џорџ Мајкл ипак неће потпуно прекинути везу са публиком. Управо је завршио своју аутобиографију (у писању му је помогао један новинар) коју је назвао „Bare" (Огољен), међутим, овај двадесетседмогодишњи мултимилионер је и у овој књизи, као и обично, избегао да каже било шта о свом приватном животу.

МИРАН ПОЧЕТАК ДЕЦЕНИЈЕ

У Београду је прошле године почела са радом мала дискографска кућа „ЕТТ". Захваљујући уговору који су потписали са енглеским дискографским кућама, они на нашем тржишту продају плоче састава „Pixies", „Costeau Twins", „Pale Saints", „Galaxie 500" а једна од најновијих плоча из њиховог каталога је „Reading Writing and Aritmetic", деби албум састава „Sandays".

„Сандејс" су се представили јавности почетком 1989. године. Њихов први сингл „Can't Be Sure" добио је врло повољне оцене, а уредници чувеног британског музичког недељника „Melody Maker" чак су их ставили на насловну страну. Деби албум је јануара 1990. године постигао очекивани успех. Лако су освојили прво место на независним листама и четврто на националној топ листи. Та плоча је постала најбрже продавани деби у историји куће „Rough Trade", били су успешнији чак и од првенца групе „The Smiths". Кључ њиховог успеха је у пријатној, нежној музици и необичном гласу певачице Херијет Вилер. О свом начину певања она каже:

– Не мислим да је мој глас изузетан. Не певам као већина других жена које се појављују на топ листама, али то је само због тога што оне не певају природно.

После првог успеха око групе се подигла велика прашина, а на то нису остали имуни уредници из конкурентских дискографских кућа па је било и неколегијалних потеза.

– Једна од водећих дискографских кућа – прича гитариста групе Дејвид Гавурин – послала је свог човека да нас шпијунира док смо пробали нове песме, слушао је испод прозора. Срећом, већина других људи са којима смо радили нису имали такве идеје.

И заиста, „Сандејс" су постали популарни захваљујући искључиво музици. Њихово медијско представљање је ненаметљиво, без скандала и менаџерских трикова. У то ће се, уосталом, уверити и домаћа публика овог пролећа јер ће „Сандејс" одмах по објављивању другог албума кренути на концерте, па ће посетити и наше највеће градове.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

ЈАЧЕ, МАНИЈАЧЕ!

Удри јаче, манијаче, убио те
гром откад си ме
напаствовао у срцу си мом
удри јаче, манијаче,
ти у ритму том где год си
ме ударао настао би
лом. Не слушај ме,
манијаче, кад ти кажем стој
јер ја желим осјетити сваки
мишић твој манијак,
манијак то не може бити
свак кад га видим моје
срце куца тика так ал'
кажем јаче, јаче, манијаче,
јаче, јаче, манијаче, удри,
манијаче,
цјевојчице младе, чувајте
ваш брак
пилуука зове кондора иде
манијак
свакој риби кад га види
нагло скочи тлак
он је добар, он је јак, он је
прави манијак
воли кожу мрзи фрак гледа
тргић Donald Duck
манијак то не може бити
свак јер кад га видим
моје срца куца тика-так ал'
кажем јаче, манијаче!

Музика: Дино Дворник
Текст: Рамбо Амадеус
Изводи: Дино Дворник

МУЗИЧКА ПОШТА

Драги Забавниче.
Молим те да објавиш дискографију групе „Roxette" као и њихову песму „She's Got A Look" са албума „Look Sharp".

Маја из Београда

Пре плоче коју си навела овај дует је објавио два албума „Pearls of Passion" и „Dance Passions" који код нас нису издати. Песму коју тражиш својевремено смо објавили, али пошто нам се поред тебе јавило још пуно читалаца који је желе, можеш да је очекујеш у једном од наредних бројева.

Драги Забавниче.
Напиши ми које је албуме до сада издао Ђорђе Балашевић и где се могу набавити?

Ана из Ријеке

Први албум се зове „Мојој мами, уместо матурске слике у излогу" и објавио га је 1979. године. Следе: „Одлази циркус" (1980), „Пуб" (1982), „Целовечерњи the Kid" (1983), „003" (1985), „Бездан" (1986), „У твојим молитвама-баладе" (дупли концертни 1987), „Phanta Rei" (1988), „Три послератна друга" (1989). Његове ране албуме више не можеш набавити у продавницама. Последње три студијске плоче које је објавио за „Југотон" још могу да се нађу у већим продавницама. На жалост, наше дискографске куће немају обичај да поново издају неке кључне албуме иако занимање публике постоји. Можда ће убудуће бити другачије.

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

– Једном сам у Тексасу видео памфлет који су делили уочи мог концерта. На њему је писало: „Џими Хендрикс... Џим Морисон... Џенис Џоплин... а сада Били Ајдол следећи антихрист!"

Били Ајдол

ТЕЛЕПАТИЈА ИЛИ ДОКАЗ ДА ЛИЧНОСТ НЕ УМИРЕ?

ДУХ КОЈИ ЈЕ ОПИСАО

Рејмонд Лоџ постао је славан тек када га више није било. У књизи бестселеру објављеној 1916. године његов отац сер Оливер Лоџ, један од најистакнутијих британских научника, изнео је невероватне разговоре вођене с покојником

Двадесетчетворогодишњи Рејмонд Лоџ био је најмлађи син сер Оливера и леди Мери. У Британску армију ступио је као официр септембра 1914. чим је избио Први светски рат и годину дана касније погодио га је и усмртио део бомбе у рововима прве борбене линије у Белгији.

Само неколико дана касније Рејмонд, који је био веома привржен породици и редовно писао с фронта, ступио је у везу са својим тешко ојађеним родитељима. Али, разговори су вођени преко такозваних медијума, људи и жена који су тврдили да имају моћ да преносе поруке духова.

Сер Оливер Лоџ био је искусан познавалац паранормалних појава и бивши председник Британског друштва за психијатрију. Њега није било тешко убедити да су разговори с мртвима могући. Он и његова жена леди Мери започели су низ сеанси с медијумима у нади да ће им стићи нека порука од Рејмонда.

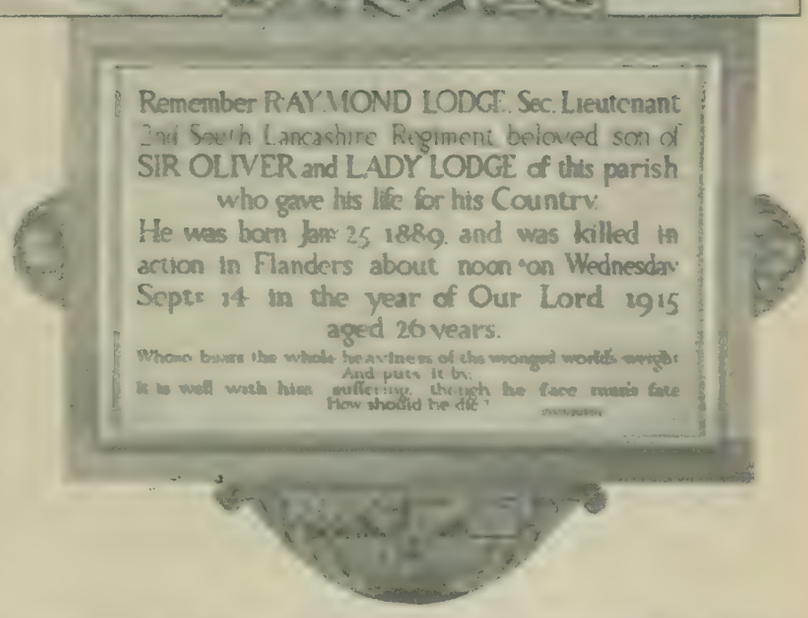

Ово је та чувена слика, крунски доказ да душа не умире заједно с телом. Рејмонд Лоџ је у првом реду, други слева. Испод фотографије је Рејмондова меморијална плоча на којој пише да је погинуо у среду. Он је својим родитељима преко медијума поручио да је то грешка јер је погинуо у уторак, што је тачно

Везу са сином брзо су успоставили. Он им је, пре свега, детаљно описао земљу духова коју је звао Самерленд (Земља лета). Рекао им је да је то место где се умрли смирују од шока који је проузроковала смрт и састају с раније

ЗАГРОБНИ ЖИВОТ

преминулим рођацима и пријатељима. Њега су, према речима медијума, тамо дочекали брат и сестра а добродошлицу у нови живот први му је пожелео рођени деда.

Живот у Самерленду личио је на земаљски. Рејмонд је поручио да станује у кући од цигле с баштом пуном дрвећа и цвећа и то не у ваздуху већ на чврстој подлози. Ту има и река и библиотека, покојници могу да носе нормална одела, али је већина у белим огртачима. Чак су на располагању и цигаре и виски онима који су на њих навикли.

Да ли медијум „чита" родитеље?

Сер Оливер Лоџ приступао је овим сеансама строго научно, правио белешке о свему што се говорило, анонимно посећивао медијуме да би избегао шарлатане и предузимао све кораке да нико од њих унапред не прикупи податке о њему и његовој породици. Тако је, постепено, бар он је у то био уверен, сакупио доказе да његов погинули син и даље живи и општи с њим и с мајком.

Рејмондов дух често је говорио о разним детаљима из свог земаљског живота који нису могли да буду познати медијумима. Тако је, преко медијума, рекао да су га браћа звала надимком Пат као и да је он све своје другове из хокејашког клуба за време игре називао Норман.

Тачно је описао и своју радну собу у родитељској кући коју ниједан медијум никада није видео. Знао је и име кућног пауна и детаљно је причао о летовању на мору и шатору и броду од песка које је с браћом направио на обали.

Сер Оливер је признао да су многе од ових ствари у вези с Рејмондом медијумима могли подсвесно, телепатијом, да пренесу живи, он и његова супруга, на пример. Али, један доказ никако није могао тако да се протумачи, боље рећи уопште није могао да се протумачи.

Двадесет седмог септембра 1915. медијум је причао леди Мери да Рејмонд говори о групној фотографији на којој се налази и он. Леди се није сећала такве фотографије и претпоставила је да је медијум погрешио.

Два месеца касније леди Мери добила је писмо од мајке једног од Рејмондових сабораца официра. Госпођа је писала да се Рејмонд сликао са официрима свог пука неколико месеци пре погибије и питала жели ли леди Мери копију фотографије.

Пре него што је слика стигла, сер Оливер је на спиритистичкој сеанси поставио Рејмонду неколико питања у вези с њом. Син му је, преко медијума, испричао да је фотографија снимљена испред тамне позадине са линијама. Рекао је, такође, да је, док су позирали, неко хтео да се нагне над њега, али није сигуран да ли је и снимљен с неким ко се изнад њега нагиње.

Када је фотографија стигла, видео се Рејмонд с групом официра снимљеном испред дрвене куће на којој су даске образовале водоравне а кровна конструкција управне линије. Сер Оливера је далеко више запањила чињеница што се официр који је седео иза Рејмонда над њим благо нагињао.

Необорив доказ до данашњег дана

Да ли је покојни Рејмонд заиста комуницирао с родитељима из даљине свог загробног живота? Мада је Рејмондов дух многе ствари описао верно до најситнијих појединости, показао се веома неодређен у вези с многим важним стварима. Скептици истичу, иако доста неубедљиво, да је случај с фотографијом могао да буде само срећни погодак медијума.

Али, сер Оливер и његова породица уопште не сумњају, они су потпуно сигурни да су били у директној вези с Рејмондом. А Рејмондов случај и дан-данас спиритуалисти истичу као необориви доказ да човекова личност надживљава телесну смрт.

Б. Д.

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

КОМБИНОВАНА УКРШТЕНИЦА

За водоравно вам дајемо већ готова решења поредана по азбучном реду, а за усправно уобичајене описе. Уколико све добро урадите, у првом водоравном реду добићете име и презиме познатог америчког глумца са слике.

ВОДОРАВНО: АДИО – АЛИМА – БИСТРО – ВШ – ИРА – ИТАКА – ИЦ – КРАМАРИЋ – НГ – ОКИНАВА – ОТС – ПЛАКАРИ – РАЛИ – РИЈАВЕЦ – СКАКАЧ – СКИДАТИ – СКОЧИЦА – ТАТАРИН – УРИ – ХАУСТОРИ – ЦВИКЕРИ – ЧИМ.

УСПРАВНО: 1. Име једног од пионира рокенрола Чекера – Део органа за варење – Француски писац, Марсел, **2.** Материје које се додају производу за побољшање квалитета – Ученица, **3.** Цртарија – Прастановник Италије, Италац, **4.** Наш композитор, Иво – Ауто-ознака за Чачак, **5.** Ознака за тону – Симбол радијума – Женско име, Ева – Прво слово – Пришт, гризлица, **6.** Узвик задовољства – Паста – Религиозне особе, **7.** Симбол натријума – Читање слово по слово (мн.) – Планина код Сарајева, **8.** Муслиманско женско име, Хусниja, **9.** Становник далеког севера, **10.** Чопори, крда, **11.** Металостругар, **12.** Обрађивати земљу плугом, **13.** Наш ранији првак у стрељаштву, Илија.

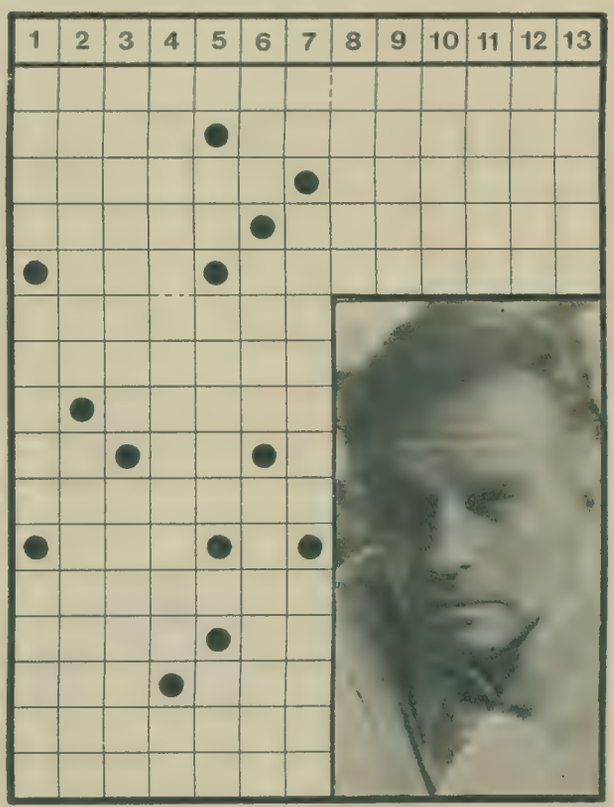

ЛАВИРИНТ

Уђите (оловком) у овај лавиринт код црне стрелице и покушајте да изађете из њега – код беле стрелице. Верујемо да ћете успети. Уколико не – погледајте решење.

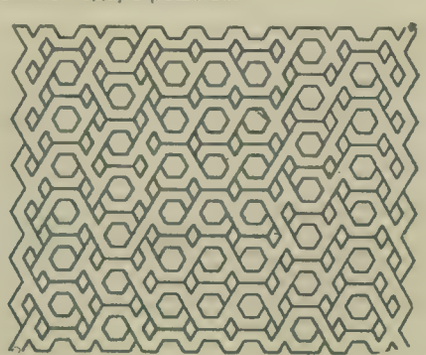

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

Научно прогнозирање времена

ШТО ЈАЧИ КОМПЈУТЕР = ГОРЕ ГРЕШКЕ!

Зато: најбоље погледајмо у небо пре него што кишобран оставимо код куће...

Извесно је једино – да у животу ништа није извесно: може а не мора да буде. Поготово је тако с прогнозирањем времена Ствар постаје још сложенија ако прихватимо став да прошлост одређује будућност, а управо нешто такво заступао је Алберт Ајнштајн у чију генијалност углавном нико не сумња. Он је сматрао да је целокупна историја свемира одређена у самом часу када је настао

Таква логика налаже нам да је за тачно предвиђање онога што ће се збити у будућности неопходно једино – да знамо све што се догодило у прошлости! Како је свима јасно да је тако нешто немогуће, остаје нам да се довијамо око предвиђања, исто то чини и наука

Чар предвиђања времена је управо у томе што све може брзо да се провери – довољно је да погледамо кроз прозор и одмах нам је јасно да ли су метеоролози били у праву или не Дакле, будућност, барем што се тиче прогнозе, може да се предвиди – додуше, она сасвим догледна

Некада су научници у то чврсто веровали. Пјер-Симон де Лаплас (1749–1827), сјајан математичар и филозоф, веровао је у моћ људског ума и сматрао да је он у стању да схвати све природне силе

„Будућност, баш као и прошлост, биће јасна пред његовим очима", писао је Лаплас мислећи на очи научника

Земља оплетена мрежама

Али, како су природне науке напредовале, изгледа да су се све више суочавале с...хаосом и неизвесностима.

твори у бројке. Он је замислио „временску фабрику" у којој би 64.000 људи, снабдевених ондашњим гломазним машинама за рачунање, било у стању да избацује прогнозу – брзином којом се време и мењало

Данас се, у ствари, ради управо тако, само што људи нису неопходни: постоје компјутери. Тако у лондонском Метеоролошком заводу – скраћено га зову „Мет" – постоје два моћна електронска мозга: Сибер, стар девет година, и Крej, нов новцат, који избацује две хиљаде милиона прорачуна у секунди! Он је равно пет пута бржи од Сибера, али у погледу прогнозе напреднији је за само 24 сата.

И Сибер и Крej обављају посао на основу 50.000 осматрања дневно, правећи мрежу око Земљине површине чији квадрати покривају по 150 km² и то на петнаест одвојених слојева атмосфере На Сиберовој мрежи постоји укупно трећина милиона тачака, док Крej плете и обрађује

о чему говори и квантна теорија. Примењена на прогнозирање времена, та је теорија почела 1922. године када је Луис Ричардсон размишљао како да време (у метеоролошком смислу те речи) пре-

још гушћу, од милијарду и двадесет пет милиона тачака, на двадесет атмосферских нивоа.

Оба компјутера све своје податке помешају и обраде заједно, кроз читаве низове диференцијалних једначина изведених према основним законима физике, да би онда емитовали мапу временских прилика. Прогнозери тако добијену мапу упоређују са сопственим предвиђањима, допуњују је новоискрслим извештајима и према тако добијеној прогнози упозоравају се бродови, мењају путање, одлажу авионски летови.

Цео век за десет дана

Овако, укратко, изгледа техника прављења прогнозе, а каква јој је поузданост?

У последњих пет година предвиђање се „померило" са два дана унапред на – три. То се догодило захваљујући већ описаним техничким побољшањима, али и бољем осматрању, гушћој мапи тачака. Међутим, ето нове невоље! Може ли прогноза да напредује тако да се време успешно предвиди и на дужи рок него што су (тричава) три дана? Како сада ствари стоје, пет дана је, изгледа, не само граница из снова, него и домет после којег би вероватноћа тачног предвиђања пала за педесет посто!

Метеоролози који раде са Сибером и Крејом верују да ће можда, у наредној деценији, уз помоћ електронике, удвостручити тај домет, али не слажу се сви научници с њима. Неки тврде да за тачно „погађање", времена пуних десет дана унапред треба уложити барем читав век!

Изгледа да би компјутери неке наредне генерације, моћнији од Крејa, унели у целу ствар не већу тачност, него већу недоумицу. Они би били у стању да израђују гушћу и финију мрежу, са још више тачака, али чини се да су компјутери већ сада на путу да се „одметну" и почну да избацују једначине које су сами „смислили" и, сходно томе, прогнозу која нема везе.

Још већа мука настаје са хаосом. Теорија хаоса „ушла је у моду" још 1961. године када је амерички метеоролог Лоренц запазио да су мале, тако рећи незнатне, промене на једном крају света узроци бура и олуја на другом: лептир је трепнуо крилима у Токију, што је изазвало – невреме у Њујорку!

Непоуздана временска фабрика

Јан Стјуарт, професор математике из Ворика у Енглеској и убеђени хаосолог, каже да не само што хаос постоји, него је управо он непремостива препрека између нас и будућности. Није време само по себи хаотично, мишљење је Јана Стјуарта, него је хаос „уграђен" у математику, тако да сви бројчани системи могу да „одтутње" у непредвидиве правце, за шта су довољни само незнатни утицаји у почетку.

То значи, мисли даље овај професор, да можемо набавити мегамозак (електронски, наравно) који би био десет пута скупљи од Крејa, за један дан више у прогнозирању, па затим још јачи и стотину пута скупљи компјутер – за још један дан. За прогнозу од месец дана унапред био би потребан компјутер велик колико цео свет који би представљао „фабрику" временских података од настанка „свега постојећег" до данас!

Али! Све гушћа мрежа све прецизнијих података не само да не смањује хаос, него уноси једино више бројки у оптицај, а неизвесност управо тиме расте.

И тако се круг затвара. Наука је, сликовито речено, откривајући тек помало будућност – испалила сама себи хитац у ногу. И сада, каже Роџер Пенроуз, математичар из Оксфорда, можда будућност и јесте унапред одређена, али њу свакако није могуће изразити бројкама. Дакле, не можемо о њој закључити баш ништа унапред.

То само значи да ми можемо да верујемо прогнози како ће прекосутра бити лепо време, али ако већ данас одлучимо да не понесемо кишобран... лако нам се може десити да покиснемо

И да закључимо: Наука је, ипак, толико напредовала да нам је доказала барем једно: прошлост се и те како може користити за разумевање будућности, али никако пресликана прошлост не може да предочи будућност и нема тог механизма који би тако нешто постигао. За сада!

М. К.

Илустровао: Љубомир Милојевић-Љубац

ЈА ♥ ПТТ

Уређује: Вито Недељковић

Школа за детективе

Чула сам да је у Београду отворена школа за детективе. Како ради и колико година треба да имам да бих се уписала.

ЈЕЛЕНА
Бајина Башта

Недавно је у Београду отворена приватна школа за детективе. Зове се „Антиганг агенција" и основао је Драгољуб Татомировић, правник и пензионер РСУП-а. Прва група од десетак полазника почела је са наставом пре десет да-

на. Будући детективи слушаће предавања из увода у право, кривичног права, кривичнопроцесног права, криминалистичке технике, тактике и методике, затим из психологије и графологије, откривања метода фалсификованог новца, злата и техничке робе као и тражења несталих лица.

Ученици ће слушати укупно 21 школски час за шта треба платити две хиљаде динара. После положеног испита детектив добија уверење које нема снагу јавног документа већ је само препорука за посао у некој детективској агенцији. За ову школу ипак је потребно, да би се могли пратити и схватити поједини предмети, средње школско образовање.

Забринута Саманта

Не знам како да смршам и то је моја велика невоља. Реци ми који лек треба да пијем или које вежбе да упражњавам. Да ли је у реду 59 килограма а само 12 година.

Н. Н. или САМАНТА
Суботица

Да бисмо ти одговорили тачно, морали бисмо да имамо све податке, а ти нам ниси написала колико си висока, што је за таблицу према којој се израчунава шта је у границама нормале веома битно.

У твојим годинама девојчица која је висока 157 cm треба да има 45 kg, са 161 cm 50,5 kg, са 164 cm висине – 56,5 kg и са 168 cm – 64,5 kg. С обзиром на то да

си у годинама када се још расте и често губи тежина, нема разлога да се забрињаваш. Најважније је да се доста крећеш и обавезно бавиш неким спортом. Исту муку имају многе девојчице твог узраста. Обавезно поразговарај и са родитељима ако и после ових таблица које смо ти дали будеш незадовољна.

Италијански листови за младе

За ово те молим већ трећи пут и – велико НИШТА. Хтела бих да ми даш адресу неког листа из Италије који објављује адресе оних који желе да се дописују. Знам да знате и уздам се у ону: трећа срећа.

МАЈА
Панчево

Као што и сама кажеш, трећа срећа. Ево, дајемо адресе два италијанска часописа за младе:GIOVANI, Cosella postale 3290-20100, Milano, ITALIA CORRIERE DEI PICOOLI, 20100 Milano, via Scarsellini 17, ITALIA

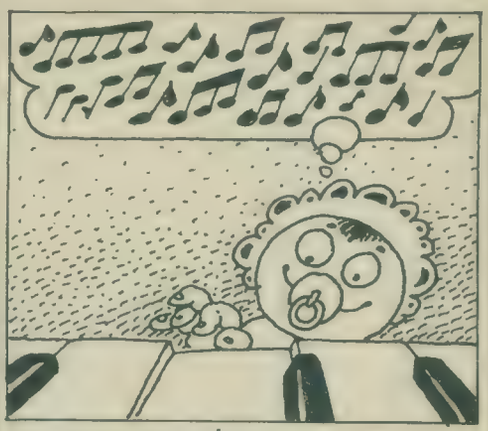

Геније из Салцбурга

Жеља ми је да студирам музику. Обожавам Моцарта и хтела бих да ми даш неке основне податке о њему. Када је компоновао своју прву оперу, и како је могуће да је иза себе оставио 500 музичких дела а умро је млад.

ВИШЊА
Загреб

Волфганг Амадеус Моцарт написао је своју прву оперу у 12. години иако је компоновањем почео да се бави још у шестој. У компоновању је био ненадмашан и иза себе је оставио око шест стотина музичких дела и то: 54 симфоније, 58 виолинских и клавирских соната, 33 виолинска и клавирска концерта, затим бројна дела за оргуље и поред тога још 16 популарних опера и 10 других дела за позориште која се и данас изводе и још много тога.

Умро је тачно пре 200 година у немаштини и сахрањен у заједничкој сиротињској гробници. У његовом родном Салцбургу сваке године се одржава музички фестивал њему у част.

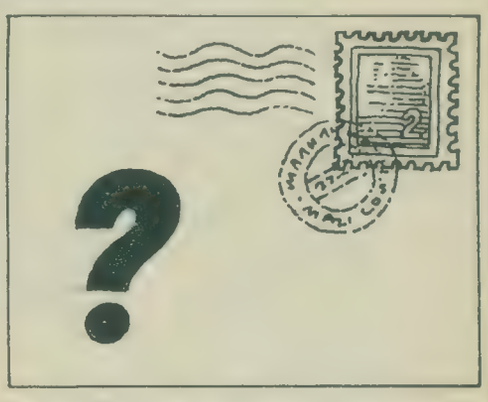

Дубравка из Малог Лошиња

Пре неколико година, захваљујући рубрици „Тражимо пријатеље", јавила сам се читатељки из Малог Лошиња и после двадесетак дана одговорила ми је и послала карту свог места. Док сам се припремала да јој одговорим, писмо сам затурила, али знам да се зове Дубравка Шекуљица.

Желела бих да прочита ово моје писмо и да ми се поново јави. Одговорићу јој сигурно уз извињење за моју немарност.

ЈЕЛЕНА БЛАГОЈЕВИЋ
Николе Тесле 5
Лазаревац

Илустровао: Љубомир Милојевић – Љубац

Пишите Крејгу!

Крејг, дечак из Енглеске стар седам година, болује од тумора. Жели да уђе у Гинисову књигу рекорда као личност која је добила највећи број разгледница са жељама за оздрављење. Нашим читаоцима дајемо Крејгову адресу да помогну да то и оствари и да му пожеле срећу у његовој борби за дуже детињство.

Адреса је: CRAIG SHERGOLD, 56 Sekby Road, Charsalton, Surrey SM5 ILD, ENGLAND.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

КОМБИНОВАНА УКРШТЕНИЦА – ВОДОРАВНО: Чарлтон Хестон, адио, хаустори, бистро, скакач, италка, скидати, ира, Крамарић, цвикери, Ријавец, е, алима, вш, иц, њ, Окинава, отс, е, плакари, рали, нг, ури, чим, скочица, Татарин.

ЛАВИРИНТ

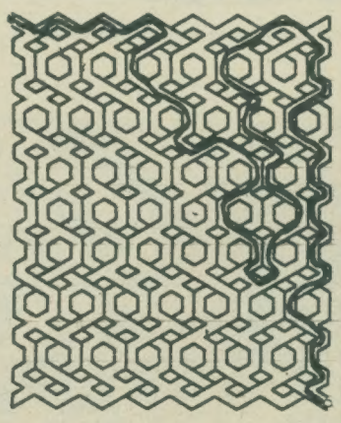

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Бан Биланда, Вијенац 6. славонског ударног корпуса 48, 54000 Осијек – сакупља постере „New Kids on The Block", Madone, „Roxette" i Janet Jackson и у замену даје постере по жељи.

Маја Божић, Вере Мишчевић 95, 22306 Белегиш – 7 година, сакупља значке и салвете, жели да се дописује са вршњацима.

Сања Бељан, Хомер 80, 51316 Локве, Горски котар – 13 година, сакупља постере Дина Дворника, Донована, Психомодо попа, воли тенис и Горана Иванишевића.

Јелена Благојевић, Николе Тесле 5, 14220 Лазаревац – 10 година, сакупља салвете и постере. Позива све вршњаке да јој се јаве.

Тихана Цолић, Коцунар 39а, 58000 Сплит – 13 година, жели да се дописује са вршњацима из целе Југославије.

Ненад Јеж, Мирка Јенгића 49, 51000 Ријека – 12 година, навија за „Црвену звезду", сакупља постере „New Kids On The Block", значке и налепнице.

Снежана Стефановић, Хајдук-Вељкова 59, 19000 Зајечар – 14 година, жели да се дописује са вршњацима.

Тања Лукић, Милутина Стојановића 4, 17530 Сурдулица – 14 година, воли забавну музику, одбојку, сакупља значке и маркице.

Тијана Вујошевић, Стева Бољевића 31, 81000 Титоград – 14 година, воли музику и путовања.

Два ока, три димензије

Гледао сам филм о Одисеју и његовом лутању по морима, али највише сам био опчињен Киклопом и његовим једним оком. Да ли је човек некада имао једно око, зашто, заправо, имамо два ока и да ли има утицаја на вид то где се очи налазе.

МИРОЉУБ
Титово Ужице

Човек никада није имао једно око, а код његових давнашњих предака очи су развојем прешла са стране напред. Овај положај очију омогућавао је човеку да види тродимензионалну слику, што значи да је могао правилно да одреди раздаљину скачући с гране на грану. Два ока постављена напред дају две слике које су једна преко друге, али због простора међу очима слика коју одражава свако од њих обухвата један део предмета. Ово се зове стереоскопско или тродимензионално виђење, за разлику од неких животиња и риба којима је то ускраћено и њима свет изгледа раван. Један од изузетака је сова која види боље него ми јер располаже и телескопским видом.

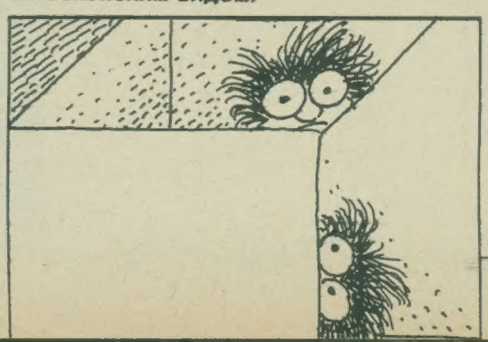

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2048

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „ПОЛИТИКА"
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Вераги, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (ликовно-графички уредник), Славољуб Кецић (помоћник гл. уредника), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Миниħ, Нада Незајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Петрогић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 31, тел. 320-645 и 323-301/725. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Месечна 110,40 динара, тромесечна 331,20 динара, полугодишња 662,40 динара, годишња 1.324,80 динара

ПРЕТПЛАТА
ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Месечна 220,80 динара, тромесечна 662,40 динара, полугодишња 1.324,80 динара, годишња 2.649,60 динара
Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875,уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО
У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ГОДИШЊА:

САД	USD	198.–
СР НЕМАЧКА	DEM	294.–
ШВЕДСКА	SEK	1.099.–
ФРАНЦУСКА	FRF	1.000.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF	248.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика" код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала, „ИНВЕСТБАНКА" – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054,уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

КРЕВЕЦИ ЗА БАТУ И СЕКУ

ОВО СУ КРЕВЕЦИ ЗА БЕБЕ КОЈЕ СМО ОБУКЛИ У ПРОШЛОМ БРОЈУ „ЗАБАВНИКА". КРЕВЕЦЕ ЗАЛЕПИТЕ НА ПАПИР ЗА ЦРТАЊЕ ИЛИ ТАЊИ КАРТОН, ПРОСЕЧЕТЕ ПО ЦРТИЦАМА ИСПОД ЗАСТУКА, ИСПРЕСАВИЈАТЕ КАО НА ЦРТ. 1 СВЕ ДОК НЕ ДОБИЈЕТЕ КРЕВЕТАЦ КАО НА ЦРТ. 2. ГЛАВЕ БЕБА ПРОВУЋИТЕ КРОЗ ПРОРЕЗЕ.

ОВИ ДЕЛОВИ СУ ЗА ЛЕПЉЕЊЕ →

ЦРТ. 1

ЦРТ. 2

Владана Лукић-Симоновић 91

ВИДЕО БАРОМЕТАР

В. Радосављевић

Мелани Грифит глуми главну улогу у филму „Пацифик Хајтс" Џона Шлезингера

1. La lune dans la caniveau – Месец у сливнику (1983), Француска.

Редитељ: Жан-Жак Бенекс, главне улоге: Жерар Депадје, Настасја Кински, Викторија Абрил, трајање: 119 минута.

Филм „Месец у сливнику" Жан-Жак Бенекс је снимио одмах после „Диве", дакле у тренутку кад су га многи прогласили „спасиоцем" француског филма на кога се, заиста, дуго чекало (још од времена Трифоа, Годара, Шаброла и осталих из новог таласа). У средишту приче су Жерар, сиромашни лучки радник који трага за убицом своје сестре, и Лорета, докона млада богаташица. Њих двоје се заљубљују, али та љубав никада неће моћи да буде остварена до краја јер су разлике међу њима превелике. ■

2. Shanees Are – Ништа није немогуће (1989), САД.

Редитељ: Емил Ардолино, главне улоге: Сибил Шепард, Рајан О'Нил, Роберт Дауни Јуниор, Мери Стјуарт Мастерсон, трајање: 103 минута.

На прву годишњицу брака, непосредно пошто је сазнао да ће постати отац, Луи гине у саобраћајној несрећи, а његова жена Карин зариче се да никада неће имати другог мушкарца. Двадесет пет година касније Луијев дух се враћа на Земљу, и то, да све буде замршеније, у телу младића његове кћерке. ■

3. Pacific Heights – Пацифик Хајтс (1990), САД.

Редитељ: Џон Шлезингер, главне улоге: Мајкл Китон, Метју Модин, Мелани Грифит, трајање: 102 минута.

У кућу младог пара долази станар који се представља као успешан бизнисмен. Како им је хитно потребан новац, они га примају без много проверавања. Касније се испоставља да је то била кобна грешка јер станар почиње да их малтретира. ■

4. The Hot Spot – Вруће место (1990), САД.

Редитељ: Денис Хопер, главне улоге: Дон Џонсон, Вирџинија Мадсен, Џенифер Коноли, трајање: 122 минута.

Тајанствени странац долази у тексаски градић у коме свако зна све о свакоме и, помало неопрезно, упушта се у везу са две девојке – једна је жена његовог послодавца, а друга ради с њим. Тако се, не знајући, уплиће у уцену, убиство и превару. ■

*** Денис Хопер је једна од најзанимљивијих личности савременог америчког филма. Почео је као глумац („Див", „Бунтовник без разлога", „Синови Кети Елдер"), да би после великог успеха свог редитељског дебија, филма „Голи у седлу", наставио упоредо да ради оба посла („Пријатељи из Америке", „Плави сомот", „На обали реке", „Сакривени трагови"...)**

В. Радосављевић

КЊИГЕ ЗА ВАШ УСПЕХ У ЖИВОТУ

Можете наручити и телефоном: 021/881-483

001. Semorie: „И ВИ МОЖЕТЕ ИМАТИ СУПЕР ПАМЋЕЊЕ" – Практичне, орограмиране технике брзог, лаког и трајног памћења и учења, 6. изд., 430 стр., 150 илустрација, 15 самотестова, вел. формат. Комплет I и II књ. заједно – Дин 500. –

002. Yesudian – Haich: „ЈОГА И СПОРТ" – Како стећи и очувати добро здравље. III изд., преко 100 илустрација, 240 ст. – Дин. 300. –

003. Yesudian: „ЈОГА И ЗДРАВЉЕ" – Виши курс Хата Јоге, наставак књиге „Јога и спорт", са дијагностичким индексом за преко 140 обољења, Преко 250 илустрација, 226 стр. – Дин 200. Комплет (обе књиге: „Јога и спорт" и „Јога и здравље" заједно) – Дин. 500. –

753. Голубовић: „КРЕМАНСКО ПРОРОЧАНСТВО" – Како је било и шта нас чека. Фасцинантна пророчанства, настала на нашем тлу, која су се сва до сада обистинила. Преко 50 црно-белих и колор илустрација, 5. изд., 226 стр. – Дин. 330.–

718. Симовић: „МАГИЧНА КЊИГА БРОЈЕВА" – Како ћете одредити Ваш животни циклус помоћу мистичне хармоније магијског круга бројева. Илустровано, 134 стр. – Дин. 230.–

012. Петровић: „КАКО СЕ ПОСТАЈЕ ИЛУЗИОНИСТА, МАЂИОНИЧАР, ТЕЛЕПАТА, МЕМОТЕХНИЧАР..." – Професионалне мађионичарске тајне, 72. стр., илустровано – Дин. 130.–

708. Демнивески: ДУХ „КАРАТЕА" – Суштина, етика и сврха каратеа кроз фасцинантан животопис његовог творца Функошл Гичина. 86 стр. – Дин. 130.–

721. Шеговић: „МУЊЕ У РУКАМА" – I. Приручник техн. – тактичког умећа борења пиштољем. Преко 200 илустр., вел. формат, 235 стр. – Дин. 330.–

722. Шеговић: МУЊЕ У РУКАМА" – II. Самоодбрана од пиштоља. Комбиновано борење пиштољем и голим рукама. Преко 200 илустр., вел. формат, 155 стр. – Дин. 280.–

736. Кејн: „ПСИХОЛОГИЈА И СПОРТ" – Психолошки аспекти физичког васпитања и спорта. Илустровано 324 стр. – Дин. 350.–

741. Станковић: „ШКОЛА СПОРТСКЕ ВОЖЊЕ" – Уметност вожње и управљања аутомобилом. Преко 50 илуст., 125 стр. – Дин. 160.–

701. Латинкић: „АКВАРИЈУМ 1" – Практични приручник савремене акваристике. 50 илустр., 2 изд., 134 стр. – Дин. 200.–

341. Morris: „УПОЗНАЈТЕ СВОГА ПСА" – Све тајне понашања Вашег кућног љубимца. Улустровано, 102 стр. – Дин. 150.–

707. Доши: „ДРЕСУРА И УЛЕПШАВАЊЕ ПСА" – Све што треба знати за успех у нези, дресури и улепшавању Вашег пса. Преко 100 црно-белих и колор илустр., тврд повез, 2. изд., 151 стр. – Дин. 260.–

340. Morris: „УПОЗНАЈТЕ СВОГ КОЊА" – Задивљујући приказ мало познатих особина Вашег племенитог љубимца. Преко 20 илустр., 116 стр. – Дин. 150.–

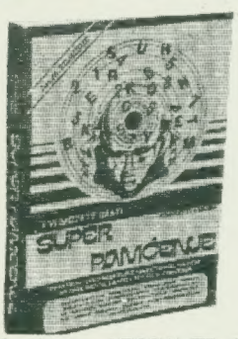

342. Morris: „УПОЗНАЈТЕ СВОЈУ МАЧКУ" – Све тајне понашања Вашег кућног љубимца. Илустровано, 102 стр., – Дин. 150.–

331. Тополшек: „VECHI KARATE – DO" – Пут змаја, ждрала и тигра. Комплетан уџбеник изванредне борилачке вештине са Окинаве с посебном техником очувања здравља. Вел. формат, преко 500 илустрација, заштитни омот 267 стр. – Дин. 380.–

334. Тополшек: „TIAI ČIGONG" – Публикација за традиционалну медицину и борилачке вештине Далеког Истока. Вел. формат, преко 50 илустрација, 52 стр., број 1, 2 и 3. Цена по броју Дин. 35.–

АГЕНЦИЈА „БИБЛОС"
БИБЛИОТЕКА САЗНАЊА
П.П. П.З. 20/70
11031 Београд 8

КЊИГЕ ПЛАЋАТЕ ПОУЗЕЋЕМ – ПОШТАРУ КОД ПРЕУЗИМАЊА!

ГАРАНЦИЈА: НЕЗАДОВОЉНОМ ЧИТАОЦУ ВРАЋАМО НОВАЦ АКО НЕОШТЕЋЕНУ КЊИГУ ВРАТИ У РОКУ ОД 5 ДАНА

ЗА ИНОСТРАНСТВО ЗАРАЧУНАВАМО ПОШТАРИНУ И ПАКОВАЊЕ

333. Тополшек: TAI ČI ĆUAN, YANG STYLE" – Постер-таблоид за медитацију у покрет, здравље и дуговечност које данас користе милиони људи у свету. Преко 190 илустрација, с упутством на нашем и енглеском језику. Дин. 130.–

332. Тополшек: „НИЊА ОРУЖИЈЕ" – Изванредан приказ оружја и борилачких метода средњовековних јапанских ниња – ратника. Преко 130 илустрација, 134 стр. – Дин. 200.–

НАРУЏБЕНИЦА – ПОЛ. ЗАБАВНИК

Упишите бројеве књига које наручујете .
Адреса наручиоца:

Име и презиме _____

Улица и број _____

Пошт. број и место _____

WALT DISNEY

МИКИ

© 1987 The Walt Disney Company
All Rights Reserved

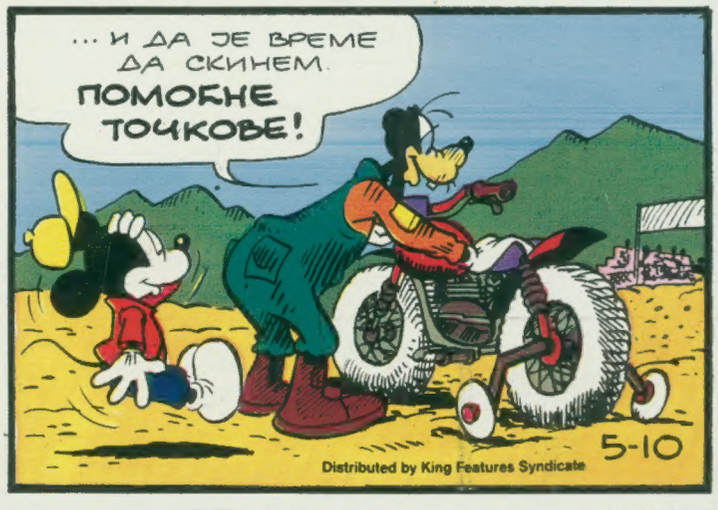

Distributed by King Features Syndicate